

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Specia	Efectiv populațional estimat	Stare actuală		
ROSCI0113 Mlaștina după Luncă				
Mamifere				
<i>Myotis myotis</i>	600-700 ex			*
<i>Myotis blythii</i>				*
Amfibieni și reptile				
<i>Triturus montandoni</i>	1800 de indivizi.		*	
<i>Bombina variegata</i>	4200 de indivizi	*		

Legendă:

- *C - Corespunzătoare - se menține prin non-intervenție sau prin același tip de management ca până în prezent
- *S - Satisfăcătoare - îmbunătățirea stării de conservare se poate face cu măsuri de management fără a implica reconstrucții ecologice
- *N - Necorespunzătoare - degradată din cauza unor intervenții antropice, dar recuperabil cu minime intervenții de reconstrucție ecologică

Tabel 9. Situația speciilor de păsări de interes comunitar menționate în formularele standard.

Specia	Efective cf. formular standard				Efective cf. inventrierilor			
	Rezidentă	Reproducere	Iernat	Pasaj	Rezidentă	Reproducere	Iernat	Pasaj
ROSPA0033 Depresiunea și Munții Giurgeului								
Păsări								
<i>Ciconia ciconia</i>		50-60 p				50 - 74 p		
<i>Pernis apivorus</i>		40-55 p				48 - 69 p		
<i>Circaetus gallicus</i>		2-3 p				2 - 3 p		
<i>Circus aeruginosus</i>		0-1 p		60-100		0 - 1 p		-
<i>Circus cyaneus</i>			40-50				6-20 i	
<i>Aquila pomarina</i>		35-45 p				36 - 43 p		
<i>Aquila chrysaetos</i>	1-2 p				1 - 2 p			
<i>Falco peregrinus</i>	1-2 p				0 - 2 p			
<i>Bonasa bonasia</i>	250-280				30 - 55 i			
<i>Tetrao urogallus</i>	150-190				95-210 p			
<i>Crex crex</i>		180-250 p				440 - 580 p		
<i>Bubo bubo</i>	1p				0 - 1 p			
<i>Glaucidium passerinum</i>	80-110p				65 - 95 p			
<i>Strix uralensis</i>	60-70p				30 - 55 p			
<i>Asio flammeus</i>		0-1 p				1 - 2 p		
<i>Aegolius funereus</i>	200-220				15 - 35 p			
<i>Caprimulgus europaeus</i>		250-320 p				400 - 550 p		
<i>Dryocopus martius</i>	70-90 p				125 - 200			
<i>Dendrocopos leucotos</i>	60-80 p					40 - 90 p		

**Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate
anexe**

Specia	Efective cf. formular standard				Efective cf. inventrierilor			
	Rezidentă	Reproducere	Iernat	Pasaj	Rezidentă	Reproducere	Iernat	Pasaj
<i>Picoides tridactylus</i>	140-170				90 - 140 p			
<i>Lullula arborea</i>		500-700 p				90 - 160 p		
<i>Ficedula parva</i>		500-600 p				50 - 135 p		
<i>Ficedula albicollis</i>		4500-5500				12 - 48 p		
<i>Lanius collurio</i>		6000-7000				1500-2200 p		
ROSPA0030 Defileul Mureșului Superior								
Păsări								
<i>Nycticorax nycticorax</i>				20-30 i				20-30i
<i>Ciconia ciconia</i>		4-5 p				3-4 p		
<i>Pernis apivorus</i>		20-30 p				11-17 p		
<i>Circaetus gallicus</i>		2-3 p				Nu cuibărește în SPA		
<i>Circus aeruginosus</i>				5-10 i				5-10i
<i>Circus pygargus</i>				3-8 i				3- 8 i
<i>Aquila pomarina</i>		2-5 p				0-2 p		
<i>Hieraaetus pennatus</i>		1-2 p				0p		
<i>Falco columbarius</i>			2-5 i				2-5i	
<i>Bonasa bonasia</i>	180-220				5-20 p			
<i>Tetrao urogallus</i>	70-100 i				5-10 p			
<i>Crex crex</i>		5-10 p				5-10p		
<i>Bubo bubo</i>	2-5 p					0-2 p		
<i>Glaucidium passerinum</i>	50-60p				10-25 p			
<i>Strix uralensis</i>		60-80 p			1-7p			
<i>Aegolius funereus</i>	110-130				0-3 p			
<i>Caprimulgus europaeus</i>		70-100 p				2-5 p		
<i>Dryocopus martius</i>	90-110 p				15-25 p			
<i>Dendrocopos leucotos</i>	80-100 p				30-60 p			
<i>Picoides tridactylus</i>	50-70 p				0-10 p			
<i>Ficedula parva</i>		1400-1600 p				180-430 p		
<i>Ficedula albicollis</i>		8000-10000p				40-65 p		
<i>Lanius collurio</i>		400-600 p				35-50 p		

Specii de faună de interes economic

Speciile vâdate pe teritoriul PNDMS+: mistreț (*Sus scrofa*), potârniche (*Perdix perdix*), iepure (*Lepus europaeus*), căprior (*Capreolus capreolus*), cerb (*Cervus elaphus*), vulpe (*Vulpes vulpes*), bursuc (*Meles meles*), jder (*Martes foina*), pisică sălbatică (*Felis silvestris*), păsări acvatice: rață mare (*Anas platyrhynchos*), rață pitică (*Anas crecca*), rață cârâitoare (*Anas querquedula*).

Speciile de pești pescuite în apele PNDMS+: clean (*Squalus cephalus*), mreană vânată (*Barbus petenyi*), mreană (*Barbus barbus*), știucă (*Esox lucius*), păstrăv indigen (*Salmo fario*), mihalț (*Lota lota*), beldiță (*Alburnoides bipunctatus*), babușcă (*Rutilus rutilus*), biban (*Perca fluviatilis*), roșioară (*Scardinius erythrophthalmus*), oblete (*Alburnus alburnus*), scobar (*Chondrostoma nasus*), porcușor (*Gobio gobio*) și chiar țipar (*Misgurnus fossilis*).

**Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate
anexe**

Alte specii de interes conservativ

Cu ocazia inventarierii din perioada de implementare a proiectului au fost identificate și alte specii de faună de interes de conservare, altele decât cele menționate în formularul standard:

Tabel 10. Specii de faună de interes de conservare, identificate în cadrul sitului (altele decât cele din formularul standard)

Nr Crt	Nume specie	Statut de protecție	Lista roșie globală UICN
1	<i>Myotis mystacinus</i>	Anexa IV	MPV
2	<i>Myotis brandtii</i>	Anexa IV	MPV
3	<i>Myotis alcathoe</i>	Anexa IV	MPV
4	<i>Myotis daubentonii</i>	Anexa IV	MPV
5	<i>Myotis nattereri</i>	Anexa IV	MPV
6	<i>Eptesicus serotinus</i>	Anexa IV	MPV
7	<i>Eptesicus nilssonii</i>	Anexa IV	MPV
8	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Anexa IV	MPV
9	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	Anexa IV	MPV
10	<i>Pipistrellus kuhlii</i>	Anexa IV	MPV
11	<i>Pipistrellus nathusii</i>	Anexa IV	MPV
12	<i>Hypsugo savii</i>	Anexa IV	MPV
13	<i>Nyctalus noctula</i>	Anexa IV	MPV
14	<i>Nyctalus leisleri</i>	Anexa IV	MPV
15	<i>Plecotus auritus</i>	Anexa IV	MPV
16	<i>Vespertilio murinus</i>	Anexa IV	MPV
17	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	Anexele II și IV	PR
18	<i>Myotis bechsteinii</i>	Anexele II și IV	AA
19	<i>Myotis emarginatus</i>	Anexele II și IV	PR
20	<i>Myotis dasycneme</i>	Anexele II și IV	AA
21	<i>Neptis sappho</i>	Ordonanța nr.57/2007, Anexa 4B.	VU, NT
22	<i>Salamandra salamandra</i>	Ordonanța nr.57/2007, Anexa 4B. Trecută în "Cartea roșie a vertebratelor din România".	LC
23	<i>Mesotriton (Triturus) alpestris</i>	Ordonanța nr.57/2007, Anexa 4B. Trecută în "Cartea roșie a vertebratelor din România".	LC
24	<i>Bufo bufo</i>	Ordonanța nr. 57/2007, Anexa 4B. Trecută în "Cartea roșie a vertebratelor din România".	LC
25	<i>Rana temporaria</i>	Ordonanța nr.57/2007 Anexa 4B Anexa 5A. Trecută în "Cartea roșie a vertebratelor din România".	LC
26	<i>Lacerta agilis</i>	Directiva Habitata, Anexa 4, Ordonanța nr.57/2007, Anexa 4A.	LC
27	<i>Zootoca vivipara</i>	Ordonanța nr.57/2007, anexa 4A	LC
28	<i>Anguis fragilis</i>	Ordonanța nr.57/2007, Anexa 4B. Trecută în "Cartea roșie a vertebratelor din România".	LC
29	<i>Natrix natrix</i>	Nu e protejat prin lege	LC

**Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate
anexe**

30	<i>Zamenis (Elaphe) longissimus</i>	Ordonanța nr.57/2007, Anexa 4A (Sp. de interes comunitar Protecție strictă). Trecută în "Cartea roșie a vertebratelor din România".	LC
31	<i>Coronella austriaca Laurenti</i>	Directiva Habitata, Anexa 4, Ordonanța nr.57/2007, Anexa 4A. Trecută în "Cartea roșie a vertebratelor din România".	-
32	<i>Vipera berus</i>	Ordonanța nr.57/2007, Anexa 4B. Trecută în "Cartea roșie a vertebratelor din România".	-
33	<i>Triturus (Lissotriton) montandoni</i>	Ordonanța de Urgență nr. 57/2007, Anexa 3 Anexa 4A (Specii de interes comunitar - Protecție strictă). Trecută în "Cartea roșie a vertebratelor din România"	LC
34	<i>Thymallus thymallus</i>	Ordonanța de Urgență nr. 57/2007, Anexa 5A	AM
35	<i>Lota lota</i>	Ordonanța nr.57/2007, Anexa 4B.	VU
36	<i>Misgurnus fossilis</i>	- Ordonanța nr.57/2007, anexa 3-	FG
37	<i>Carassius carassius</i>	Ordonanța nr.57/2007, Anexa 4B.	AM
38	<i>Rhodeus amarus</i>	- Ordonanța nr.57/2007, anexa 3-	FG
39	<i>Aspius aspius</i>	Ordonanța nr.57/2007, anexa 3	FG
40	<i>Romanogobio vladykovi</i>	-	FG
41	<i>Cobitis elongata</i>	Ordonanța nr.57/2007, anexa 3	FG
42	<i>Ciconia nigra</i>	Ordonanța nr.57/2007, anexa 3	FG
43	<i>Circaetus gallicus</i>	Ordonanța nr.57/2007, anexa 3	FG
44	<i>Circus pygargus</i>	Ordonanța nr.57/2007, anexa 3	FG
45	<i>Falco columbarius</i>	Ordonanța nr.57/2007, anexa 3	FG
46	<i>Picus canus</i>	Ordonanța nr.57/2007, anexa 3	FG

B.3.5. Ecosisteme

În cadrul sitului au fost identificate următoarele categorii de ecosisteme:

- Ecosisteme forestiere - 80 % din suprafața sitului
- Ecosisteme de pășuni – 13 % din suprafața sitului
- Ecosisteme de fânețe- 0,8% din suprafața sitului
- Ecosisteme de ape și zone umede -ape curgătoare, pâraie temporare, lacuri, mlaștini, alte ape stătătoare-0,1% din suprafața sitului
- Ecosisteme artificiale -, drumuri, construcții, diverse amenjări- 0,4 % din suprafața sitului
- Ecosisteme de suprafețe agricole- 5% din suprafața sitului.

Toate aceste categorii de ecosisteme au rolul lor în cadrul sitului Natura 2000, inclusiv elementele antropice, ce pot adăposti sau asigura resursă trofică diverselor specii -lilieci, vidră, diverse specii de păsări, rozătoare, etc.

Procentul indicat pentru aceste ecosisteme este cel corespunzător datelor din Corine LandCover 2006 elaborat de European Environment Agency. Situația este dată pentru întreaga suprafață a AP, nu numai pentru acele ecosisteme care includ habitatele din formularele standard ale ariilor protejate.

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

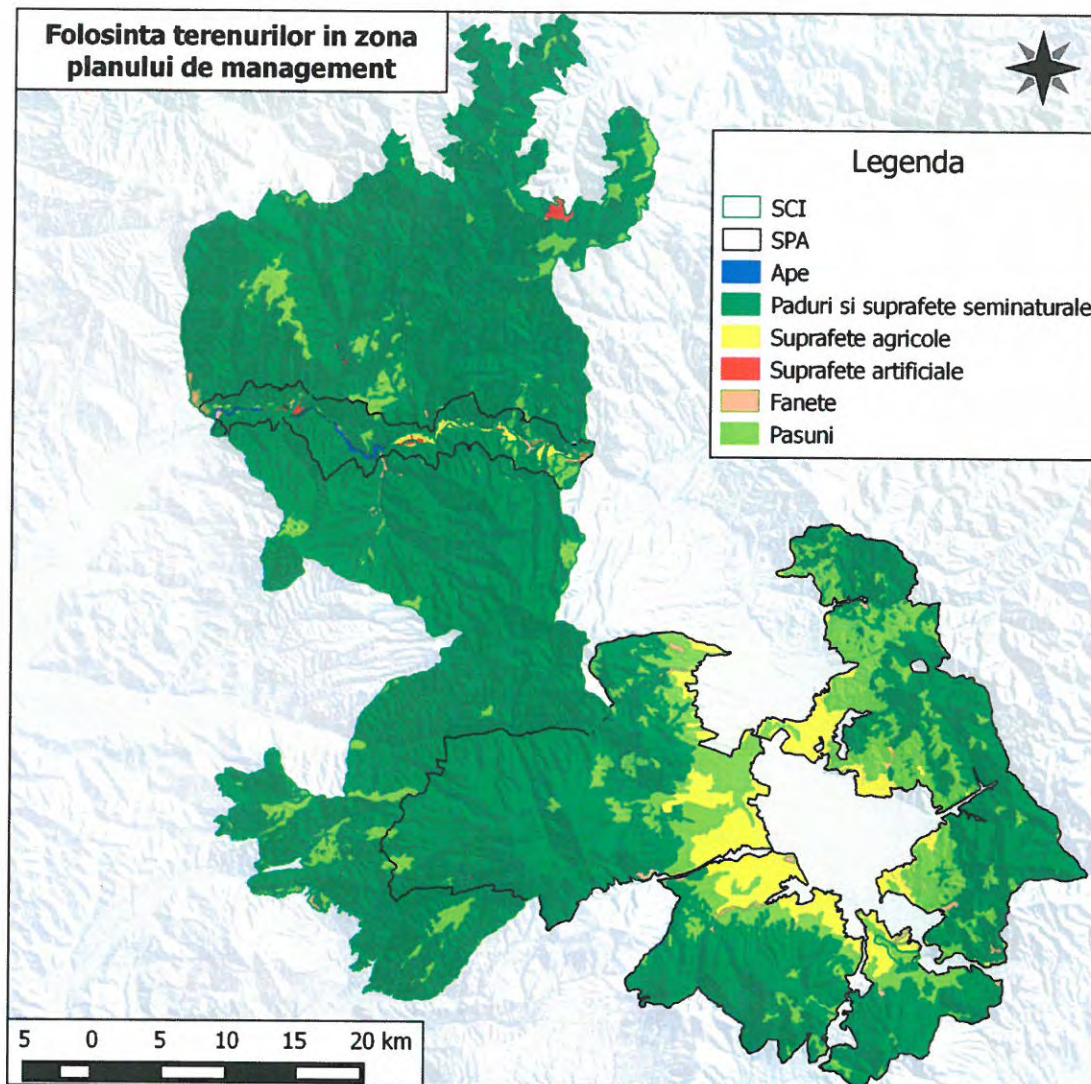

Figura 8. Harta folosinței terenurilor în Parcul Natural Defileul Mureșului Superior și ariile protejate anexe -Corine Land Cover 2006

B.3.6. Peisajul

Peisajul este unul caracteristic zonelor montane, cu depresiuni largi (Giurgeului) sau defilee (Defileul Mureșului) înconjurate de masive muntoase împădurite.

Odată cu explozia demografică din secolul XIX, generată în principal de progresul medicinei și de introducerea pe scară largă a unor plante de cultură mai productive, așezările și terenurile cultivate de om s-au extins, peisajul transformându-se într-unul cultural.

Acest tip de peisaj (peisajul cultural), caracterizat prin mozaicul format de diversele tipuri de habitate (păduri, pășuni, fânețe, terenuri arabile, etc) este de o deosebită valoare ecologică, asigurând condiții de hrană și adăpost pentru un număr mare de specii. Pajiștile alpine, stâncose, cu specii de

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

plante acidofile, cu insule de jneapăn și smirdar, sunt adevărate comori peisajistice ale ariei protejate ROSCI0019 Călimani Gurghiu. În timpul verii aici apare și elementul antropic reprezentat de ciobanii cu turme de oi.

Principalele unități peisagistice regăsite în aria protejată Parcul Natural Defileul Mureșului Superior și ariile protejate anexe sunt:

- Defileul Mureșului
- Zona de creastă a masivelor Călimani Gurghiu cu caldera vulcanică;
- Pajiștile alpine, stâncoase, cu specii de plante acidofile, cu insule de jneapăn și smirdar
- Grohotișurile silicioase,
- Pădurile de amestec și coniferele, care urcă până în golul alpin;
- Jnepenișuri și ienupărete care fac tranziția între pădurile de limită și pășunile cu țapoșică;
- Peisaj antropic –foste exploatari de sulf, baraje hidrotehnice, etc. - cu impact negativ deosebit, în special în zonele depresionare, puternic modificat de om de-a lungul timpului, prin defrișări, peisajul mai păstrează zone cu aspecte caracteristice regiunii.

Este, așadar, un peisaj mozaicat, foarte divers, cu păduri întinse, pajiști, versanți abrupti și zone umede. Presiunile mari de dezvoltare intensă pot duce foarte ușor la antropizarea exagerată a acestui peisaj, așa cum s-a întâmplat în zone similare în toată Europa. Creșterea nivelului de antropizare, respectiv degradarea peisajului este asociată cu reducerea serviciilor de mediu extrem de importante, pe care le furnizează în prezent mozaicul de ecosisteme: filtrarea aerului și apei, reglarea microclimatului și atenuarea extremelor, asigurarea relațiilor ecologice critice pentru menținerea resurselor naturale (de exemplu prin menținerea habitatelor propice pentru polenizatorii care au impact major și asupra culturilor de plante agricole).

B.3.7. Procese naturale

Pe teritoriul **PNDMS+**, procesele naturale sunt încă semnificativ reprezentate ca întindere și intensitate, principalele ecosisteme din AP fiind tipice zonei continental-alpine. Se poate observa o zonalitate clară, care pornește de la pădurile montane de foioase, păduri de conifere și ajunge la pășunile alpine și zonele de stâncării. Aceste ecosisteme sunt unele dintre cele mai complexe întâlnite în Europa, fiind foarte bine conservate. Atât habitatele și speciile, cât și procesele ecologice sunt bogate și decurg în normalitate cu mici excepții punctiforme, acolo unde factorul antropic a perturbat sau perturbă naturalețea zonei.

Dintre procesele naturale care cere o atenție deosebită din partea specialiștilor în viitorul apropiat, invadarea și înaintarea pădurii în detrimentul pajiștilor este de domeniul prezentului, acest fenomen instalându-se din cauza lipsei pășunatului în zona de creastă și în ochiurile de pe versanți. Cu toate că este un proces natural, flora erbacee, importantă din punct de vedere științific și peisagistic, riscă să dispară. Un alt proces, asemănător cu cel anterior, este dezvoltarea și răspândirea comunităților de jneapăn pe versanți ceea ce face ca smirdarul, iubitor de lumină, să fie eliminat din competiție.

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Principalele procese ecologice sunt:

Inundarea

Fenomenul de inundare contribuie în mod semnificativ la formarea habitatelor specifice denumite generic "zone umede": aninișuri, mlaștini, pjiști umede, etc. Odată cu îndiguirile, acest fenomen natural a fost limitat la albia minoră din incinta îndiguită, reducând semnificativ amploarea acestui proces. Fenomenul este prezent activ în zona de luncă a râului Mureș precum și în depresiunea Giurgeului acolo unde acviferul este prezent la suprafață.

Meandrarea

Fenomenul natural de meandrare se manifestă prin depunerea constantă de aluviuni, concomitent cu erodarea malurilor, generându-se acea formă de "bucle" caracteristică pentru râurile de câmpie. Meandrarea ca fenomen, generează o varietate de habitate rare și indispensabile multor specii de faună: maluri verticale erodate, depuneri de mâl și aluviuni, ochiuri de apă, maluri măloase, etc.

Cu ocazia viiturilor mai mari, aceste meandre (bucle) se pot rupe, rămânând izolate sub forma unor brațe moarte, periodic inundate și alimentate cu apă. Îndiguirile și consolidările malurilor cu gabioane de piatră, în această zonă, au dus la diminuarea sau imposibilitatea formării lor.

Totodată, prin îndiguire, se modifică semnificativ forma și adâncimea albiei minore a râurilor. Dacă, în cazul un râu neîndiguit avem de a face cu o varietate de forme, în cazul unuia îndiguit fundul albiei este mai adânc (datorită creșterii vitezei) și uniform pe toată lungimea. Acest fapt duce la scăderea numărului de specii de pești ce utilizează varietatea de habitate, prezente în mod natural într-un râu de deal/munte pentru depunere de ponte și hrănire.

Adâncirea fundului albiei are ca efect secundar scăderea nivelului pânzei apei freactice, ducând la afectarea sau chiar modificarea habitatelor umede de luncă și la intensificarea fenomenului de secetă.

Sedimentarea

Sedimentarea, ca proces natural, stă la baza procesului de meandrare. Prin construirea de baraje, acest fenomen poate fi puternic influențat, manifestându-se mai puternic în amonte de baraje (provocând colmatarea albiilor) și aproape deloc în aval de baraje, unde cursurile râurilor sunt aproape liniare.

Sucesiunea

Sucesiunea este un proces natural, specific tuturor habitatelor, fiind deseori generat sau influențat de activitățile antropice.

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

În cazul pășunilor și fânețelor, acest fenomen poate avea efecte negative dacă are loc ca urmare a abandonului terenurilor. Acestea, neîntreținute, se împăduresc treptat, pierzându-și caracteristicile esențiale pentru asigurarea hranei și adăpostului speciilor care depind de ele (ex: cristel de câmp, barza neagră, barză albă, vânturel roșu, șorecar comun, etc). Acest fenomen s-a instalat din cauza lipsei pășunatului în zona de creastă a calderei și în ochiurile de pe versanți. Cu toate că este un proces natural, flora erbacee, importantă din punct de vedere științific și peisagistic, riscă să dispară. Dacă trecerea lor se face controlat, într-o perioadă relativ lungă de timp, valoarea lor ecologică poate crește, prezența arborilor izolați ducând la creșterea biodiversității în aceste tipuri de habitate. Un alt proces, asemănător cu cel de împădurire, este dezvoltarea și răspândirea comunităților de jneapăn pe versanți ceea ce va face ca smirdarul, iubitor de lumină, să fie eliminat din competiție. Acest proces trebuie evaluat din toate punctele de vedere și ulterior aplicate măsurile care se impun având în vedere importanța comunitară de care se bucură acest tip de habitat.

În cazul pădurilor procesul de succesiune este împiedicat prin aplicarea tratamentelor silvice. Chiar dacă prin acestea din urmă se urmărește inclusiv asigurarea echilibrului ecologic și continuitatea în sens crescător al funcțiilor ecologice ale habitatelor forestiere, fenomenul de succesiune este inexistent deoarece se urmărește promovarea tipului natural fundamental de pădure stabilit științific, prin cercetări de teren.

B.4. Informații socio-economice și culturale

Informațiile din acest capitol își propus să realizeze o diagnoză a comunităților din această zonă pentru a identifica potențialul uman, social, economic și natural care poate sta la baza generării acestor beneficii socio-economice. Obiectivele acestei cercetări au fost acelea de a analiza potențialul de dezvoltare a activităților economice din zonă și de a identifica posibile beneficii socio-economice ale includerii în rețeaua Natura 2000, precum și o cale de a crește progresiv economia zonei ținând cont de valorile naturale din zonă.

Comunitățile din această regiune, de-a lungul istoriei, secole la rând a avut rolul de a apăra granițele estice. Aceste comunități au fost mereu organizate pe principiul secular al autoapărării. Membrii comunității au fost pregătiți în același timp pentru a fi membrii valoroși ai comunității locale și pentru a combate influențele exterioare, care în această perioadă erau în mod dominant negative.

Faptul că aceste comunități secuiești erau mereu expuse agresiunilor venite din exterior și faptul că se puteau sprijini numai pe puterile proprii, a contribuit decisiv la accentuarea caracterului închis, conservator, rigid al acestora. Această parte a Secuimii era încătușată practic în sistemul grăniceresc, un obstacol major în calea dezvoltării, o piedică în efortul de a ține pasul cu libertatea spirituală care era în plină perioadă de înflorire în restul Transilvaniei în perioada secolelor XVIII-XX.

Aceste minime rânduri de istorie, scot la iveală caracteristica cea mai importantă pe care comunitățile de aici o au, aceea de conservatorism și autosustenabilitate, lucruri care se răsfrâng în modul cum au fost exploatate resursele naturale.

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

B.4.1. Comunități

Din punct de vedere administrativ, Aria Protejată PNDMS și ariile protejate anexe este amplasat pe teritoriul a două județe Mureș și Harghita, în cadrul unităților administrativ-teritoriale -UAT:

Jud. Harghita: Bilbor, Borsec, Cârța, Ciumani, Corbu, Dănești, Ditrău, Gheorgheni, Joseni, Lăzarea, Praid, Remetea, Sândominic, Sărmaș, Subcetate, Suseni, Toplița, Tulgheș, Vârșag, Voșlăbeni.

Jud. Mureș: Brâncovenești, Chiheru de Jos, Deda, Eremitu, Gurghiu, Hodac, Ibănești, Lunca Bradului, Răstolița, Rușii-Munți, Sovata, Stânceni, Vătava.

Jud. Suceava: Dorna Căndrenilor, Panaci, Poiana Stampei, Șaru Dornei.

Jud. Bistrița Năsăud: Bistrița Bârgăului.

Suprafața situată în ROSCI0019 Călimani-Gurghiu se caracterizează prin faptul nu este populată de mari comunități umane, activitatea antropică (în afara gospodăririi pădurilor) nu a avut efecte semnificative asupra habitatelor forestiere. Populația reprezintă concomitent factor de acțiune, factor de consum și beneficiar al dezvoltării, însă densități mai ridicate se găsesc în zonele joase intradepresionare, fiind expresia răspândirii populației în teritoriu și arată gradul de intensitate a populării acestuia.

Desfășurarea vieții sociale și economice într-un teritoriu este condiționată de atingerea unui prag minim care să permită crearea și funcționarea normală a unei comunități. Indicatorul permite identificarea zonelor de concentrare a populației și influențează în mare măsură procesul de dezvoltare atât la nivel macroeconomic cât și în profil teritorial. Populația locală este principalul factor interesat în managementul Parcului Natural Defileul Mureșului Superior.

Având în vedere gradul mai mare sau mai mic de incluziune în AP, s-au luat în calcul doar 38 de localități, dintre care 34 de comune și 4 orașe care sunt relevante sub aspect administrativ. Conform datelor INS aferente anului 2015 (cel mai recente date) în zonă locuiau 172296 persoane, dintre care 49656 persoane) în mediul urban iar restul în mediul rural. Comparativ cu informațiile înregistrate la recensământul anterior (2002) se înregistrează o scădere a numărului locuitorilor din regiune – Anexa 4 - .

B.4.2. Utilizarea terenurilor și resurselor

Principala resursă naturală a acestor localități este fondul forestier și terenul agricol. Structura medie a acestuia, la nivelul localităților ca întreg, fiind următoarea: Suprafața agricolă 8%, Pășuni 16%, Fânețe 5%, Păduri 68%.

Comparând cu structura la nivel național (64% teren arabil, 23% pășuni, 10% fânețe și 3% vii și livezi) putem afirma că resursele naturale ale zonei sprijină mai degrabă activitățile de prelucrare a lemnului și zootehnia decât cultivarea plantelor. Fărămișarea suprafețelor, lipsa formelor organizate în domeniul valorificării produselor fac ca o serie de culturi tradiționale în anumite zone ale județului să prezinte tendințe de descreștere. Astfel sfecla de zahăr și inul nu se mai regăsesc decât pe o suprafață infimă.

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Cadrul natural deosebit de pitoresc, cu elemente unice în țară, oferă însemnate posibilități de dezvoltare a turismului ce poate contribui considerabil la o creștere a prosperității zonei.

B.4.3. Economia locală

Economia locală este slab dezvoltată, bazată pe silvicultură, exploatarea pădurilor, creșterea animalelor, resurse locale (apă minerală, piatră). Agricultură are un caracter tipic de subzistență.

Terenurile agricole arabile au suprafețe mici, se cultivă în general leguminoase, cartofi, porumb, necesare majoritar consumului propriu. Nu sunt exploatații agricole pe raza parcului. Se practică păstoritul prin transumanță, turmele de oi urcă la pășunile montane primăvara și coboară toamna.

Economia locală în zona PNDMS+ are următoarele potențiale interne de dezvoltare:

- materie primă din sectorul forestier,
- metode tradiționale de procesare a produselor forestiere nelemnoase,
- metode tradiționale de procesare a produselor lactate,
- patrimoniul cultural construit de o calitate deosebită,
- tradiția turismului rural și balnear,

Acestea menționate sunt valorificate numai parțial, având în vedere faptul, că numai sectorul de prelucrare a lemnului și de procesare a produselor lactate generice (lapte praf, sana, cașcaval) este existent – folosind materie primă, produsă aproape în totalitate în zonă.

Analizând distribuția întreprinderilor pe localități putem spune că 25% din întreprinderile industriale se află la Ciurani, aici sunt cele mai multe firme industriale (localitatea poate fi asemănată cu un cluster bazat pe prelucrarea lemnului). IMM-uri mai mari la număr, adică în proporție de peste 10% sunt în localitățile: Tulgheș (14%), Suseni (13%), Ditrău (12%), Joseni (12%). Numerele mai sus menționate cuprind numai societățile comerciale, iar numărul persoanelor fizice autorizate (PFA, ÎI, AF) este aproximativ 920.

După cum s-a văzut mai sus, aici există un număr mare de firme care prelucrează lemnul și activează în zona construcțiilor, acest segment a fost grav afectat. Această zonă nu a reușit să contrabalanseze efectele crizei, scăderea producției de case din lemn și materiale lemnoase prin zootehnie, agricultură, prelucrarea produselor agricole și neagricole din zonă, ori prin turism. Eficiența folosirii posibilităților oferite de cadrul natural încă nu este suficient de bună, competitivitatea zonei este destul de scăzută. Deci proiecte integrate, care ajută ca zona să poată folosi resursele naturale, culturale, sunt mai mult decât o necesitate.

Agricultura bazată în primul rând pe exploatarea resurselor, în special păduri, creșterea animalelor este percepută a fi principala activitate aducătoare de venituri locuitorilor din zonă. În zonă agricultura este o parte integrată a vieții de zi cu zi, independent de faptul că cineva practică din din vacanță, hobby sau pentru a-și completa venitul, cea mai mare parte a populației susține activități agrare. Această zonă este potrivită pentru cultivarea plantelor rezistente la fîrg (cartofi, ovăz) și pentru pășunat, în schimb nu este bună pentru cultivarea fructelor și a strugurilor.

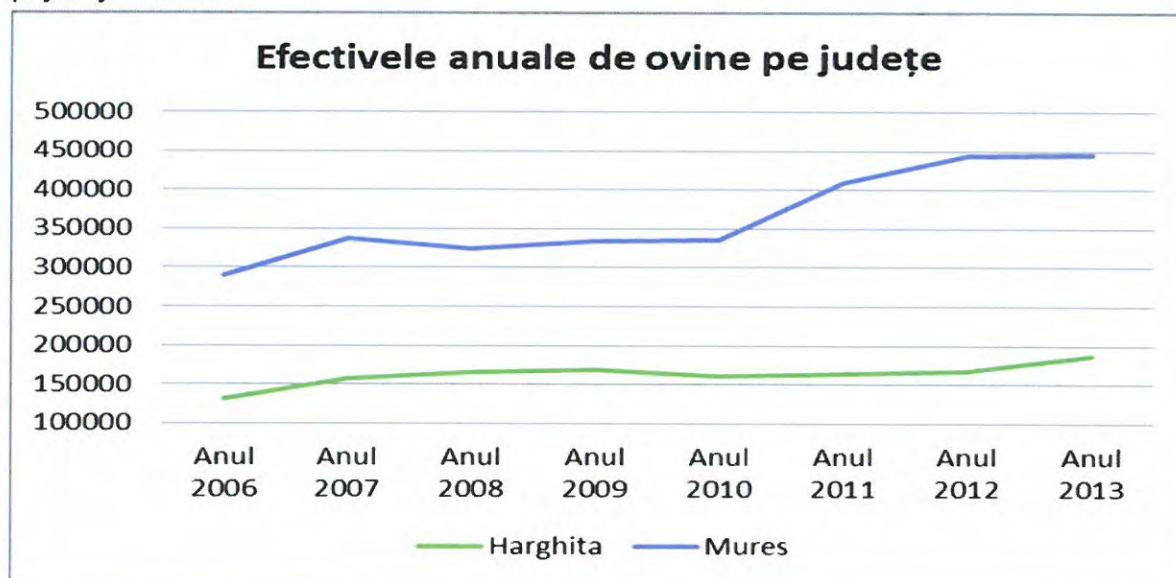

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

În prezent, activitățile economice non-agricole sunt sporadice, dezvoltându-se fie în orașe, fie de-a lungul axelor rutiere importante. Acestea sunt percepute a fi lipsite de succes în această zonă, intervievații menționând de cele mai multe ori exemple de eșecuri în dezvoltarea unei astfel de afaceri. Suprafața agricolă totală reprezintă baza atât pentru cultivarea plantelor cât și pentru creșterea animalelor.

În localitățile analizate, cei mai mulți dintre fermieri practică o **agricultură de subzistență** sau cel mult de semi-subzistență. De-a lungul anilor s-a dezvoltat o tendință de trecere către agricultura extensivă, la nivelul fiecărei localități existând un număr mic de fermieri ce se detașează clar prin suprafețele exploatate și numărul de capete de animale deținute. O parte dintre intervievați corelează aceste tendințe cu mecanismele financiare de susținere a agricultorilor respectiv fondurile nerambursabile și subvențiile.

Chiar dacă acest tip de agricultură este cel care poate aduce un profit întreprinzătorilor, la nivelul comunității beneficiile sunt mai mici, neavând capacitatea de a absorbi forța de muncă neocupată. Persoanele interviewate au identificat și alte schimbări la nivelul activităților agricole, schimbări ce reprezintă modalități de adaptare a fermierilor la cerințele pieței și oportunitățile create prin politicile din domeniul agriculturii. Astfel, a fost menționată reducerea masivă a efectivelor de bovine în favoarea ovinelor (Vezi Figura 10) lucru confirmat și de datele statistice din evaluările ultimilor ani. Acest fapt este explicat prin mai mulți factori: costuri mai mici necesare pentru creșterea ovinelor, prețuri mai bune de desfacere a laptelui și a cărnii de oaie și subvențiile pentru pășuni și animale.

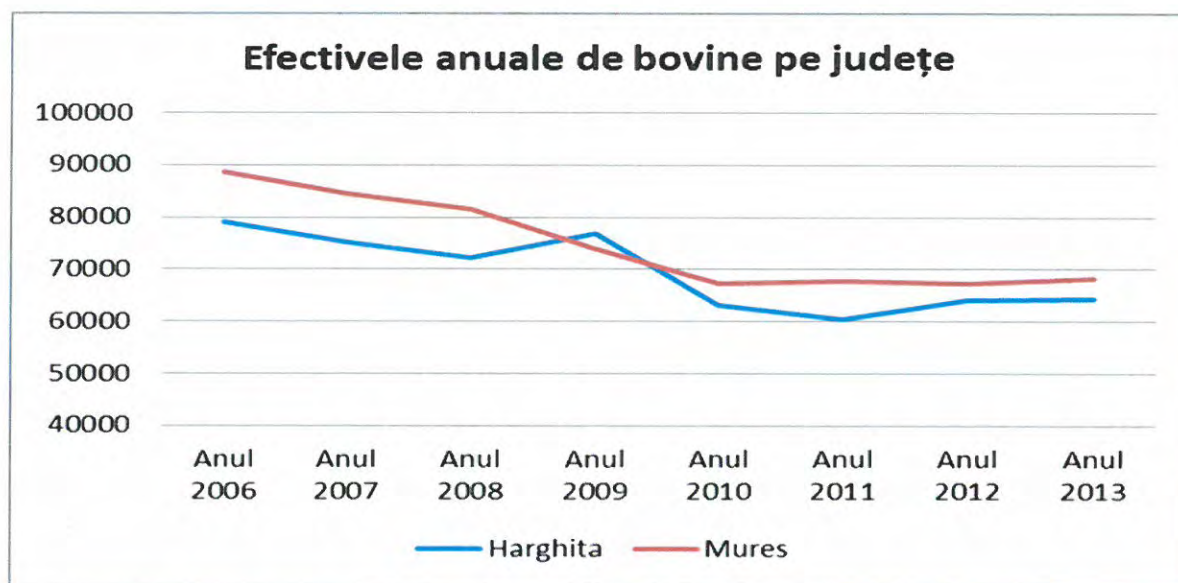

Figura 9. Analiza comparativă multianuală a efectivelor de ovine și bovine pe județe

Infrastructura rutieră în zona sudică a arealului (ROSPA0033 Depresiunea și Munții Giurgeului) este reprezentată de următoarele artere: dinspre Tg. Mureș pe DN13 (până la Bălăușeri și apoi pe DN13B pe ruta Sovata-Gheorgheni) sau pe DN15 (prin Reghin, Deda până la Toplița și apoi pe DN12 pe ruta Ditrău-Gheorgheni), dinspre Piatra-Neamț pe DN12C prin Bicaș până în Gheorgheni, dinspre Moldova pe DN15, prin Pasul Bistricioara-Tulgheș, respectiv localitățile Tulgheș, Borsec și Toplița, dinspre Brașov pe DN12 prin Miercurea Ciuc până în Gheorgheni sau dinspre Odorheiu Secuiesc pe DJ138, pe ruta Zetea-Gheorgheni.

În partea vestică (ROSCI0019 Călimani - Gurghiu) infrastructura rutieră este reprezentată de E578 (DN15) care face legătura între Reghin și Toplița. Alte căi de acces în sit sunt DN15 până la Lunca Bradului, DJ153 (Reghin-Beica de Jos-Chiheru-Eremitu), DJ150C (Reghin-Gurghiu-Ibănești-Lăpușna). Accesul în partea de sud a sitului se poate face pe DN15, apoi DN13/DN13B (Tg. Mureș-Sovata-Praid-Bucin).

Infrastructura feroviară este reprezentată de ruta de cale ferată Brașov-Sf. Gheorghe-Miercurea Ciuc-Izvorul Mureșului-Gheorgheni sau ruta Tg. Mureș-Reghin-Toplița-Gheorgheni.

În ceea ce privește infrastructura de transport în zonă, aceasta este esențială pentru impulsivitatea activităților economice, turistice și inclusiv a celor agricole. Pe de altă parte, dezvoltarea infrastructurii de transport ar putea produce noi presiuni asupra mediului înconjurător a cărui calitate actuală este o consecință și a izolării și subdezvoltării economice. Izolarea anumitor localități constituie o barieră pentru desfacerea produselor locale indiferent de natura acestora, și constituie de asemenea o barieră pentru mobilitatea populației active. Din aceste motive trebuie găsită soluția optimă astfel încât dezvoltarea economică a zonei să se facă pe pilonii unei infrastructuri care să țină seamă și de mobilitatea și conectivitatea valorilor naturale ale acestei regiuni.

Conform strategiilor de dezvoltare a județelor Mureș și Harghita, pe lângă lucrările de întreținere,

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

programele de reabilitare a drumurilor ținesc aducerea condițiilor de trafic la standarde europene, creșterea capacității portante pe sectoarele reabilite, precum și îmbunătățirea calității traficului.

Drumurile județene și comunale în mare parte nu asigură o suprafață de rulare corespunzătoare pentru desfășurarea unui trafic de călători și de marfă în condiții de siguranță și confort optime. Sectoarele de drum cu probleme, importante pentru aceste comunități, sunt în mare măsură deteriorate de activitățile de exploatare a resurselor din zonă, iar rezolvarea acestor probleme, repararea și modernizarea devine o prioritate mai ales pentru evitarea izolării rezidenților din comunitățile afectate. Drumurile comunale de pământ sau agregate îngreunează accesul între centrele de comună și satele aparținătoare, cât și accesul la drumurile naționale și județene, mai ales în perioadele când se înregistrează cantități mari de precipitații. În aceste cazuri, pe unele sectoare de drum se produc inundații, alunecări de teren și prăbușiri, ceea ce duce la îngreunarea circulației în zonele respective făcând cu atât mai necesare investițiile pentru infrastructura rutieră sau/și regularizări ale cursurilor de apă. Datorită reliefului destul de înalt, o problemă este reprezentată și de traficul pe timp de iarnă, deoarece cantitățile ridicate de zăpadă duc deseori la impracticabilitatea unor sectoare de drum.

B.4.4. Aspecte demografice

În ultimii 16 ani populația așezărilor zonei a scăzut cu aproximativ 9-10%, precum reiese și din tabelul de mai jos. Cauza scăderii este soldul negativ dintre mortalitate și natalitate (cel mai important factor este scăderea natalității), doar migrația a înregistrat o tendință pozitivă în regiunea analizată.

După recensământul din 1992 numărul populației a scăzut în toată țara, până în 2002 a atins o scădere de 5%, iar în 2008 rata raportată la datele anului 1992 a fost de 94%, deci poate fi un semn bun că în perioada trecută scăderea populației s-a moderat. Dacă analizăm județul Harghita, această scădere este și mai semnificativă, iar scăderea în zona depresiunii Giurgeului este mai înaltă decât în județul Harghita. Populația acestei zone pe baza datelor din 2008 este 91% raportată la numărul populației din 1992. În Zona PNDMS+ tendința scăderii populației arată un trend crescător în continuare.

În cadrul ultimului recensământ oficial din 2011, conform informațiilor oficiale, principalii indicatorii demografici se prezintă după cum urmează:

Densitatea

Datele privind densitatea populației din regiune arată o concentrare a populației mai degrabă către localitățile urbane așezate în depresiunile intramontane (Gheorgheni, Sovata, Toplița, Borsec).

Comunitățile din centrul zonei de proiect prezintă o densitate a populației destul de mare, aceasta din urmă căpătând valori mai mari o dată cu dispunerea comunităților în vecinătatea principalelor căi de comunicație care străbat zonele limitrofe ale regiunii. Alături de zonele urbane observăm o densitate crescută a populației în câteva localități rurale (Ditrău, Hodac, Deda, Sărmaș, Remetea care se explică parțial prin apropierea acestora de centrele urbane mari din zonă – Toplița, Gheorgheni.

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Structura Demografică

Din analiza comunităților investigate a reliefat că în percepția actorilor locali există două teme de mare interes în ceea ce privește populația: migrația tinerilor și implicit îmbătrânirea demografică pe o parte, și creșterea ponderii etnicilor rromi în totalul populației pe cealaltă parte. În unele localități este menționată și scăderea dramatică a populației ca urmare a migrației temporare dar și definitive a tinerilor. Un alt fenomen menționat în unele localități este cel al fluxurilor de persoane din mediul urban sau chiar din alte țări ce cumpără locuințe sau se mută temporar/definitiv în localități.

Structura Etnică

Populația de naționalitate maghiară(secuiei) este majoritară în această regiune (peste 84,8% din total în județul Harghita, și Mureș-37,8%), iar minoritatea etnică cea mai importantă este cea romă(Mureș-8.8% și Harghita-1,1%).

Relațiile între secuier/români și rromi au fost marcate întotdeauna de o anumită segregare: vecinătatea rromilor, școala rromilor, locul rromilor în cimitir. Cum proporția rromilor în totalul populației este într-o permanentă evoluție ascendentă atât datorită migrației cât și sporului natural mai ridicat, în discuțiile despre populația zonei apare frecvent "problema rromilor". În contextul în care valorile sociale ale rromilor sunt percepute a fi total diferite de ale secuierilor/românilor, dispariția treptată a segregării spațiale constrânge cele două comunități etnice la acceptare reciprocă.

Din punct de vedere confesional: 65,3 % romano-catolici, 13,3 % ortodocși, 12,9 % reformați, 7,3 % unitarieni, 0,19 % greco-catolici și 1,2 % de alte religii.

Structura pe vârste

Deși afectată de fenomenul îmbătrânirii demografice, analiza structurii pe vârste a populației arată că ponderea vârstnicilor de 65 ani și peste este mai scăzută în această regiune comparativ cu cifrele la nivel național sau cele aferente regiunii Centru. Cifrele arată diferențe ale acestui aspect și la nivel comparativ între mediul urban și rural. Totodată, zona se caracterizează printr-o pondere a populației de vârstă 0-14 ani mai ridicată decât media națională sau aferentă regiunii Centru.

Studiul sub aspect al piramidei vârstelor reliefează o parte din schimbările la nivelul structurii etnice. Datele provin din surse oficiale și reflectă rezultatele celui mai recent recensământ al populației din anul 2011. Observăm că generațiile de după anul 1990 sunt prezente în ponderi mai mari, fapt explicabil pe de o parte prin influența pozitivă a ratei natalității de către numărul migranților de etnie romă în zonă. Un alt aspect ce se distinge este cel al cohortelor de peste 30 ani și al categoriei de vârstă 20-24 ani, despre care putem aprecia că nu reflectă mișcarea migratorie, având drept consecință o pondere reală mai mare a persoanelor din categoria de vârstă 65+ ani.

Structura educațională și a capitalului uman

Capitalul uman cuprinde aptitudinile, cunoștințele, creativitatea, experiența, capacitatea de a munci și starea de sănătate, care împreună oferă oamenilor posibilitatea de a urmări diferite strategii de

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

câștigare a existenței și de a-și atinge obiectivele. Una dintre comunitățile care se remarcă prin valori mari ale capitalului uman este orașul Gheorgheni și localitățile învecinate.

Situația din imediata vecinătate a acestor zone este semnificativ diferită: dacă în vecinătatea orașului Gheorgheni întâlnim comunități cu valori relativ ridicate ale capitalului uman, cele din vecinătatea orasului Sovata sunt caracterizate prin diferențe majore. Explicația asociată acestui fapt derivă din caracteristicile comunităților: aspectul rural, procesul de îmbătrânire al populației, nivelul scăzut de școlarizare. Printre factorii care determină un nivel scăzut al capitalului uman se numără și slaba dezvoltare a căilor de comunicație către poli urbani importanți, fapt ce determină migrația populației cu o calificare mai ridicată. O temă frecvent întâlnită este aceea a lipsei de atașament a romilor față de proprietățile imobiliare. Deși au fost împrietăriți după revoluție, în prezent cei mai mulți nu mai au terenuri agricole. Aceștia sunt de obicei menționați în poziția de asistați social, de persoane ce au nevoie de ajutor.

B.4.5. Aspecte socio-economice

În ceea ce privește importanța cadrului socio-economic, aceasta este redată de impactul său asupra specificului agricol al zonei, care de altfel este influențat și de cadrul natural dar și de presiunile exercitate asupra lui.

La nivelul populației o primă problemă identificată este aceea a sub-ocupării și a capitalului educațional scăzut care reduce oportunitățile populației de a se integra pe o piață a muncii calificată. Rata șomajului în cele trei județe peste care se suprapune AP se situează în general la nivelul sau chiar sub cel național. Fiind indicatorul macroeconomic cu evoluții oscilante, acesta a atins un maxim și în zonă, aproape egal cu cel național în 2010, însă a început să scadă ajungându-se la 5,2 % în anul 2015.

Tabel 18. Evoluția ratei șomajului 2009-2015

JUDEȚ	Rata șomajului la 31 dec 2009 (%)	Rata șomajului la 31 dec 2010 (%)	Rata șomajului la 31 dec 2011 (%)	Rata șomajului în martie 2015 (%)
MUREȘ	8.1	7.91	5.88	7
HARGHITA	10,5	8,8	6,5	5,2
SUCEAVA	7,9	7,3	4,9	6,5

Raportându-ne la distribuția unităților active la nivelul PNDMS+, sectorul de servicii deține cele mai multe unități active, urmat de comerț, construcții și industrie. Spectrul activităților economice este completat de sectorul tranzacțiilor imobiliare, transporturi, turism și agricultură. Principala resursă naturală din localitățile situate în ariile protejate, este terenul acoperit de păduri și agricol.

Sub aspectul capitalului uman, două comunități se remarcă prin valori mari respectiv zonele urbane Gheorgheni, Borsec și Sovata. Aceste valori pot fi asociate cu gradul de urbanizare și numărul mai ridicat al oportunităților derivate din acesta, diversitatea domeniilor de activitate (comparativ cu zonele rurale) și cu accesul la căile de comunicație. Explicația asociată acestui fapt derivă din caracteristicile comunităților: aspectul rural, procesul de îmbătrânire al populației, nivelul scăzut de școlarizare. Printre factorii care determină un nivel scăzut al capitalului uman se numără și slaba

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

dezvoltare a căilor de comunicație către poli urbane importante, fapt ce determină migrația populației cu o calificare mai ridicată.

Dezvoltarea infrastructurii de transport este esențială pentru impulsivitatea activităților economice, turistice și inclusiv a celor agricole. Izolarea anumitor localități constituie o barieră pentru desfacerea produselor locale indiferent de natura acestora, și constituie de asemenea o barieră pentru mobilitatea populației active. Pe de altă parte, dezvoltarea infrastructurii de transport ar putea produce noi presiuni asupra mediului înconjurător a cărui calitate actuală este o consecință a izolării și subdezvoltării economice.

B.4.6. Recreere și turism

Atracții legate de istorie și civilizație

Istoria bogată a regiunii studiate oferă reale posibilități de a valorifica turistic patrimoniul arhitectural și poate reprezenta un punct de plecare important în atragerea turiștilor.

Descrierea atracțiilor este grupată pe cele 3 județe din regiune: Harghita, Mureș și Suceava, iar multe dintre ele sunt pe lista monumentelor naționale.

Atracții culturale și tradiții

Comunitățile din zonă au o paletă largă de sărbători, unele dintre ele fiind legate de elemente natural-culturale, de tradiții și legende, ocupații tradiționale, Gastronomie, Portul popular și Obiceiuri.

Arhitectura populară

Caracterul arhitecturii populare este determinat, înainte de toate, de materialele de construcții existente. Casele din lemn sunt ridicate din bârne cioplite pe două părți, tencuite atât în interior cât și în exterior. În această zonă, în general, casele sunt acoperite cu țigle.

Ceramica populară

În regiune există două centre mari ale olăritului: Corund și Dănești. Comuna Dănești, continuând tradițiile de pe vremuri ale ceramicii negre din Mădăraș, cu vasele ei nesmălțuite, afumate, s-a făcut cunoscută în aproape 40 de țări de pe cele cinci continente.

Porțile sculptate

Reprezintă podoaba gospodăriei. În secuime, poarta are un farmec deosebit, prezentând o varietate foarte mare. În general o parte a porții servește circulației căruțelor, iar o parte separată - "porțiță pentru stradă" - intrării și ieșirii persoanelor.

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Mobilierul popular

Județul Harghita reprezintă zona cea mai estică a mobilierului pictat, răspândit, de altfel, în toată Europa. Uneltele de lemn, bătele, maiurile, zimțurile, furcile de tors, lingurile de lemn și altele, poartă la rândul lor amprenta iscusinței omului, pentru care lucrul în lemn reprezintă o îndeletnicire îndrăgită. Cioplitul executat cu mult gust ilustrează gradul înalt al artei populare decorative.

Țesutul, torsul, cusutul, bătutul dantelelor

Broderiile de un colorit extrem de bogat de pe Valea Mureșului, pe lângă faptul că reprezintă frumusețea portului popular local românesc, se găsesc și pe prosoapele, șervețelele, pernele ornamentale atât de căutate. Aceste broderii cusute cu butuci sau prin împunsături paralele, sunt produse de renume.

Obiecte din iască

Prelucrarea iascăi este o îndeletnicire caracteristică doar Corundului. Ciuperca de iască de pe fag sau mesteacăn se curăță de coajă, se despică în felii. Feliile se întind, la nevoie prin bătăi cu ciocanul de lemn, scoțând în acest fel formele dorite.

Pelerinajul de Rusalii

Biserica și mănăstirea franciscanilor din Șumuleu sunt un străvechi loc de pelerinaj al secuimii catolice și a ceangăilor din Moldova

Castelul străvechi al familiei Lázár

se află la numai 200 de metri de centrul comunei Lăzarea și este declarat monument. Castelul este una din cele mai frumoase construcții renașcentiste din Ardeal.

Mănăstirea Sântul Prooroc Ilie, Toplița

Biserica de lemn din Stânceni, sat vestit pentru meșterii în prelucrarea lemnului, adusă în anul 1910 la Toplița, a fost construită în anul 1847, pe locul alteia mai vechi..

Activități de recreere și animație

Județul Harghita deține 16 stațiuni, din care doar șase au bază de tratament (Băile Jigodin, Băile Miercurea-Ciuc, Băile Tușnad (pentru afecțiunile cardiovasculare), Borsec, Praid, Băile „Mureșul” Remetea). Pe lista stațiilor declarate ca fiind de interes național se numără Băile Tușnad, iar declarate de interes local Băile Homorod, Borsec, Harghita-Băi, Izvorul Mureșului, Praid, Lacul Roșu. Fără bază de tratament sunt Băile Cașin, Băile Homorod, Băile Pucioasa-Sântimbru, Băile Sărate, Băile Seiche, Bilbor, Harghita Bai, Izvorul de apă minerală din Șumuleu, Sâncrăieni, Toplița.

În mod tradițional, se organizează periodic evenimente culturale și de recreere în care administrația PNDMS+ poate fi un partener și un factor interesat – Anexa 5 -

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

B.4.7. Alte activități economice

Accesibilitatea, comunicațiile, infrastructura și serviciile legate de transport, serviciile și utilitățile publice disponibile (energie, servicii de sănătate, alimentare cu apă, cu gaz etc) și tratarea deșeurilor sunt servicii esențiale pentru dezvoltarea și evoluția din punct de vedere turistic a unei regiuni. La acestea se adaugă situația legală terenurilor, care este, de cele mai multe o piedică importantă în remodelarea turistică a zonei.

Datele oficiale prezentate de Institutul Național de Statistică la nivelul celor 3 județe ne arată evoluții foarte diferite a serviciilor hoteliere și de cazare formalizate. Dintre agenții economici investigați, un număr de aprox 255 au ca domeniu de activitate principal turismul. Serviciile oferite în activitatea turistică sunt cu precădere cele de cazare și alimentație, la care se adaugă cele de recreere și, în mai mică măsură, excursiile ghidate și activitățile care presupun implicarea turiștilor în treburi gospodărești tradiționale.

B.4.8. Cultura locală

Fiind o zonă a cărei principală caracteristică este multiculturalitatea, din decursul timpului și până astăzi, regiunea a fost și este marcată de o bogăție ieșită din comun a obiceiurilor, tradițiilor și a patrimoniului cultural, urmare a conviețuirii timp de secole a celor de etnie germană, ca și minoritate națională în cadrul Transilvaniei respectiv României, cu celelalte etnii. Caracterul plin de dinamism și efervescență al vieții culturale a regiunii s-a bucurat în permanență de suportul îndelungatei tradiții populare, istorice și culturale, etnografice și artistice.

Sub aspect etnic, cultura locală a zonei este influențată în mod direct de repartitia etnică în teritoriul a populației, care creează prin specificul ei un peisaj amprentat de cultura fiecăreia. Structura etnică a populației prezente în AP este redată în *Tabelul 20*, pe principalele trei microregiuni care compun administrativ suprafața studiată, cu precizarea că gradul de detaliu a acestora nu permite o analiză mai amănunțită. După cum se poate vedea și din analiza compoziției etnice, principala grupare etnică este formată din maghiari urmată de români și rromi.

Tabel 110. Repartitia etnică a populației în județele Harghita, Mureș și Suceava

	Români	Maghiari	Rromi	Sași	Ucraineni	Turci	Tătari	Lipoveni	Alte etnii
HARGHITA	40431	258615	5422	72	17	11	-	7	202
MUREȘ	279488	200989	46637	1471	88	51	4	73	576
SUCEAVA	600346	155	11858	314	5698	28	-	1717	1909

* Sursa: Institutul Național de Statistică, *Recensământul General al Populației 2011*

Principalele religii ale locuitorilor din AP urmează cumva și linia demarcată de structura etnică a populației întâlnind mai multe culte religioase: romano-catolică (majoritară), reformată, ortodoxă, greco-catolică, precum și religii protestante și neo-protestante.

Diversitatea comunităților, peisajelor și a culturilor din zonă, a generat de-a lungul istoriei nenumărate obiceiuri, legende și tradiții dintre care se remarcă:

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

B.5. Informare, conștientizare, educare

Informarea cu privire la PNDMS+ a fost realizată, în principal, prin: intermediul paginii web, articole în presa scrisă (tipărită și on line), panouri informative, dar și prin activități organizate de administrator (prezentări, ecologizări, etc)

Activități realizate până în prezent:

- Montarea panourilor informative despre aria protejată – au fost montate 12 panouri;
- Organizarea a 12 prezentări în școlile din raza ariilor protejate (Ciumani, Lunca Bradului, Lăzarea, Ibănești, Suseni, Stânceni, Răstolița, Remetea, Valea Strâmbă, Oșloveni, Gheorgheni și Sovata);
- Realizarea și distribuirea materialelor de informare/conștientizare (pliante, broșuri, etc.);

B.6. Cercetare

În momentul acesta Administrația Parcului Natural Defileul Mureșului Superior nu deține infrastructură destinată exclusiv cercetării, precum centre de cercetare, laboratoare sau stațiuni de cercetare. Pe teritoriul ariilor protejate s- au realizat de-a lungul timpului lucrări științifice - articole, lucrări de licență și teze de doctorat. A fost implementat și un proiect cu finanțare europeană, care a contribuit cu liste de specii, areale de răspândire pentru specii și habitate și a propus măsuri de management.

B.7. Acțiuni de management majore desfășurate în PNDMS+

OCOLUL SILVIC DE REGIM GHEORGHENI SA, în calitate de Administrator, a desfășurat până în prezent, în principal, următoarele acțiuni de management:

- Asigurarea pazei ariei protejate și implementarea legislației în vigoare pentru menținerea valorilor de biodiversitate, pentru care a fost declarată aria protejată;
- Identificarea și asigurarea de fonduri pentru elaborarea planului de management, colectarea informațiilor și organizarea întâlnirilor preliminare cu factorii interesați;
- Informarea populației locale cu privire la importanța ariei protejate și legislația în vigoare;
- Identificarea și asigurarea fondurilor necesare managementului PNDMS+.

C. Evaluarea situației actuale

În această secțiune sunt prezentate principalele valori și amenințări din **Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe** și se analizează situația valorilor identificate, respectiv presiunile care afectează starea acestora în prezent sau le pot amenința pe viitor. Aceste analize stau la baza definirii măsurilor de management specifice situației actuale.

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

C.1. Valori

Principalele valori ale ariei protejate sunt reprezentate de:

- speciile și habitatele de interes comunitar, prezentate în Formularul Standard și prezentate / descrise la capitolul B3;
- habitatele importante pentru speciile de interes comunitar, care nu sunt incluse în Formularul Standard, descrise la capitolul B3;
- speciile și habitatele care sunt importante pentru AP, altele decât cele de interes comunitar, prezentate la capitolul B3.

Pe lângă acestea, au fost identificate și alte valori importante pentru zonă, mai ales cele ce se constituie în resurse pentru localnici și dezvoltarea zonei. De exemplu, sunt menționate peisajele valoroase care pot constitui atracții turistice sau valori care sunt importante pentru comunitățile locale și care, dacă sunt păstrate și valorificate, ajută la dezvoltarea locală și la obținerea unui sprijin real din partea autorităților și a localnicilor pentru implementarea măsurilor de management.

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Detalii privind analiza valorilor din PNDMS+ sunt prezentate în tabelul următor:

Tabel 21. Valorile de biodiversitate identificate în cadrul Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Valoarea identificată în sit și vecinătatea acestuia	Prezența în AP	Importanța pentru conservare/comunitate	Importanță deosebită
Habitat 3220 - Vegetație herbacee de pe malurile râurilor montane	0,116 ha	Vegetația are un rol important în fixarea prundișurilor, nisipurilor și la solidificarea acestora. Deși producția de fitomasă a fitocenozelor este mare, trestioara-Calamagrostis pseudophragmitis are o valoare economică redusă datorită tulpinilor lignificate și conținutului scăzut în proteine.	Totuși în fitocenozele analizate se remarcă specii melifere.
4060 - Tufărișuri alpine și boreale	1.509,56 ha	Este un tip de habitat foarte complex format din tufărișuri joase și pitice subalpine și boreale (din etajul molidului), care cuprinde numeroase subtipuri, unele foarte frecvente în peisajul munților noștri înalți, altele rare.	Valoare conservativă ridicată. Habitat rar la nivelul UE.
4070* - Tufărișuri cu <i>Pinus mugo</i> și <i>Rhododendron myrtifolium</i> ;	2.104,89 ha	Habitatul este o zonă de ecoton -în care se întrepătrund mai multe comunități cu habitate caracteristice diferite-, deosebit de rar în regiune, oferă refugiu pentru diferite specii.	Au un rol crucial în formarea stratelor de sol subțire din etajul subalpin din arealul circurilor, morenelor glaciare Valoare conservativă ridicată, rar la nivel UE.
6230 *- Pajiști montane de Nardus bogate în specii, pe substrat silicioase	2.955,34 ha	Pajiștile acestui habitat au un rol important în conservarea biodiversității, în reglarea microclimatului, reglarea pedogenezei (proceselor din sol) și protecția solului, reglarea circuitului elementelor în natură etc.	Cel mai frecvent aceste pajiști sunt folosite ca pășuni .
6240* Pajiști stepice subpanonice	3.436,81 ha	Habitat prioritar, în AP fiind habitat specific populației de <i>Iris aphylla ssp. hungarica</i> -anexa 2. DH- și a unor specii de orchidee cu efective în scădere în Europa. Pe suprafață relativ mică asigură supraviețuirea unei fitodiversități ridicate, compusă din specii xerofile și xero-mezofile, care nu trăiesc în alte habitate din AP. Habitatul este important și pt. unele specii de păsări și mamifere de talie mică, ce constituie bază trofică a unor specii de prădători.	Habitat important la nivel European, fiind specific pentru prezența unor specii de plante rare precum târtanul (<i>Crambe tatarica</i>), frâsinelul(<i>Dictamnus albus</i>)
6430 Comunități de lizieră cu ferbui înalte higrofile de la nivelul câmpiilor, până la cel montan și alpin	376,8 ha 2,00 ha	Comunitățile, pe de o parte, au un rol de tampon, asemenea aninișurilor, însă mai puțin evident. Valoarea conservativă mare a comunităților de lizieră constă în asigurarea unui habitat (uneori refugiu) pentru speciile de plante rare și ocrotite care constituie obiectiv turistic.	Specii de interes comunitar pentru care comunitățile înseamnă habitat: <i>Angelica palustris</i> (habitat de refugiu). Habitat de hrănire pentru urs.

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și arile naturale protejate anexe

Valoarea identificată în sit și vecinătatea acestuia	Prezența în AP	Importanța pentru conservare/comunitate	Importanță deosebită
6410 Pajiști cu <i>Molinia</i> pe soluri calcaroase, turboase sau argiloase	4,42 ha 3,07 ha	Habitat deosebit de rar, conservă de obicei specii ca <i>Narcissus angustifolius</i> . Utilizat ca pășune de comunitate – datorită fenologiei speciei dominante, oferă sursă de furaj și în perioadele de secetă de la sfârșitul verii.	Habitat pentru speciile de importanță comunitară. Prin diversitatea lor floristică, pajiștile din alianța <i>Molinion</i> prezintă un deosebit interes fitogeografic.
6440 Pajiști aluviale din <i>Cnidion dubii</i>	397,26 ha 13,25 ha	Aceste pajiști sunt valorificate de obicei ca fânețe. În cazul în care se menține folosința terenurilor în mod tradițional, bogăția de specii și compoziția specifică a acestor pajiști asigură fân de calitate bună. Sunt frecvent utilizate ca habitat de hrănire, de toate categoriile de specii. Habitat important pentru specii de amfibieni. Pajiștile cu arbori oferă loc de cuibărit pentru diferite specii de păsări. Pășuni și fânețe de calitate bună, cu tipuri variabile de vegetație, bine adaptate la variațiile, chiar extreme, ale regimului hidric caracteristic zonelor inundabile viituri – secări naturale de la sfârșitul verii.	Habitat de hrănire pe timp de vară pentru urs (<i>Ursus arctos</i>), și un important loc de hrănire pentru păsări răpitoare și lilieci. Habitatate cu vegetație ierboasă al căror management (utilizare) permite formarea coloniilor de furnici. (pășunat rar, cosire manuală, teren agricol abandonat etc.)
6510 Fânețe de joasă altitudine (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)	1,87 ha	Acestea sunt compuse din pajiști cu ritodiversitate mare, rezerve de specii atât pentru habitatul 6440, cât și pentru pășunile degradate, respectiv terenuri arabile abandonate.	Habitat foarte important pentru fluturile <i>Maculinea teleius</i> . Loc de hrănire și/sau de reproducere pentru mai multe specii de păsări, lilieci, amfibieni Fânețe de calitate superioară.
6520 Fânețe montane	2.304,07	Este un habitat de pajiște cu valoare ridicată important pentru o diversitate ridicată de specii. Sunt utilizate atât ca fânețe cât și ca pășuni. Mai mult decât atât, alături de pădure, el este componenta esențială a vieții satelor de munte și de sub munte, fiind baza creșterii animalelor în aceste regiuni.	Acest tip de habitat este componenta principală a peisajului munților de înălțime medie dar și al dealurilor înalte, acolo unde pădurea a fost defrișată din timpuri străvechi pentru a face loc pășunilor și fânețelor obștilor sătești
8310 - Peșteri în care accesul publicului este interzis;	0,16 ha	În țara noastră aceste peșteri au fost sesizate doar în Defileul Mureșului Superior între localitățile Deda și Neagra. Datorită faptului că aceste cavități/peșteri sunt prezente doar în câteva zone pe Terra și în țara noastră doar în regiunea amintită anterior au o importanță științifică foarte importantă.	Importanța acestor peșteri este una foarte mare datorită faptului că la nivel mondial s-au semnalizat doar din câteva regiuni ale Terrei cum ar fi: S.U.A., Japonia, Slovacia și România.
9110 Păduri de fag de tip <i>Luzulo-Fagetum</i>	24.224,2 ha	Datorită răspândirii lor destul de largi, habitatul nu prezintă un interes conservativ foarte ridicat, însă de starea lor de conservare depind foarte	Habitatele 9110 și 9130 au o valoare ecosistemică mare, asigură condiții

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și arile naturale protejate anexe

Valoarea identificată în sit și vecinătatea acestuia	Prezența în AP	Importanța pentru conservare/comunitate	Importanță deosebită
9130 Păduri de fag de tip <i>Asperulo-Fagetum</i>	1.133,69 ha 44.1 ha	multe specii de păsări, mamifere, nevertebrate și chiar comunitățile locale prin serviciile ecosistemice pe care capitalul verde îl furnizează.	favorabilemenținerii unui număr mare de specii de plante și animale protejate. Prin existența lemnului mort și cel al aflat în descompunere asigură o mare biodiversitate habitatului
9170 Păduri de stejar cu carpen de tip <i>Gallo-Carpinetum</i>	104,39 ha 7,84 ha	Importanța conservativă a habitatului Păduri de stejar cu carpen de tip Gallo-Carpinetum-9170, cu <i>Carex pilosa</i> este moderată, habitatul identificat prezintă importanță datorită prezenței gurunetului de altitudine, fiind folosit ca habitat de mai multe specii de importanță comunitară	
9180*Păduri din Tilio-Acerion pe versanți abrupti, grohotișuri și ravene	119,9 ha	Habitatul 9180* are o valoare ecosistemică mare, asigură condiții favorabile menținerii unui număr mare de specii de plante și animale protejate.	Fiind habitat rar, cu valoare conservativă foarte mare, se impune promovarea speciilor edificatoare din semințiș (tei, paltin, frasin)
91E0* Păduri aluviale de <i>Alnus glutinosa</i> și <i>Fraxinus excelsior</i> :	239,58 ha	Pădurile aluviale au un rol important în asigurarea protecției împotriva inundațiilor. Acestea fiind răspândite, de obicei, de-a lungul pâraielor, absorb cantități mari de apă în timpul viiturilor, pe care redau în circuit într-un mod lent, având astfel o funcție de tampon. Sub aspect ecologic, asigură permanența vegetației forestiere în luncile inundabile și protecția malurilor.	Habitatul 91E0* are o valoare ecosistemică mare, asigură condiții favorabilemenținerii unui număr mare de specii de plante și animale protejate. Prin existența lemnului mort și cel al aflat în descompunere asigură o mare biodiversitate habitatului.
91V0 Păduri dacice de fag (<i>Symphyto-Fagion</i>)	52.073,5 ha 2253 ha	Are o valoare ecosistemică mare, asigură condiții favorabilemenținerii unui număr mare de specii de plante și animale protejate.	Prin existența lemnului mort și cel al aflat în descompunere asigură o mare biodiversitate habitatului
91Y0 Păduri dacice de stejar și carpen	134,49	Habitat forestiere de deal, protejate la nivel european, deosebit de importante pentru speciile pe care le găzduiesc și al căror habitat natural s-a restrâns foarte mult. În AP ele asigură hrană, adăpost și locuri de cuibărit pentru o serie de specii, protejate la nivel european, de păsări și lilieci -Ex: <i>Myotis bechsteini</i> , <i>Myotis emarginatus</i> , <i>Aquila pomarina</i> , <i>Picus canus</i> .	În plus, pe suprafața AP se regădesc și alte specii neincluse în formularul standard, dar de interes comunitar, și care depind de menținerea acestor habitate.
91Z0*-Turbării cu vegetație forestieră	18,17 ha	Aceste molidișe înmlăștinite formează zone ecotonale în jurul turbăriilor în teritoriile în care acestea sunt prezente.	Valoarea conservativă este ridicată.

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și arile naturale protejate anexe

Valoarea identificată în sit și vecinătatea acestuia	Prezența în AP	Importanța pentru conservare/comunitate	Importanță deosebită
9410 Păduri acidofile de <i>Picea abies</i> din regiunea montană (<i>Vaccinio-Piceetea</i>)	16.783,90 ha 11.8 ha	Habitatul 9410 are o valoare ecosistemică mare, asigură condiții favorabile menținerii unui număr mare de specii de plante și animale protejate.	Prin existența lemnului mort și cel aflat în descompunere asigură o mare biodiversitate habitatului. Habitatul este zonă tampon pentru habitatul -91D0* Turbării cu vegetație forestieră.
9420-Păduri de <i>Larix decidua</i> și/sau <i>Pinus cembra</i> din regiunea montană	187,63 ha	Acest habitat este practic o insulă cu <i>Pinus cembra</i> , situată pe versantul nord-estic al Rejișului, fiind considerat un relict glaciar care a supraviețuit în această căldare glaciară	Relict glaciar.
Terenuri cu utilizări diverse			
Păduri de foioase/mixte de diferite vârste fără cod Natura 2000.		Habitat de hrănire și adăpost pentru păsări, speciile de pradă, lilieci, nevertebrate și carnivorele mari.	Sunt vectori ai continuității trupurilor de pădure formând coridoare forestiere. Constituie bun de interes național.
Terenuri cu pașiți de categorii diferite de folosință.		Habitat de hrănire și adăpost pentru păsări, nevertebrate, speciile de pradă, lilieci și carnivorele mari.	Support al unei biodiversități ridicate, vectori ai continuității habitatelor de pașiște și contribuie la peisajul mozaicat specific zonei.
Terenuri cu heterogenitate ridicată(peisaj mozaicat).		Habitat important atât din punctul de vedere ar biodiversității ridicate fiind un mediu de vânatoare pentru păsări răpitoare, dar și din punct de vedere peisajistic și cultural tradițional.	Valoarea peisajistică unică în Europa.
Vegetație ripariană, șiruri/aliniamente de arbori și arbuști.		Habitat de hrănire și adăpost pentru diverse specii. Importanță deosebită pentru vidră (<i>Lutra lutra</i>). Importante coridoare ecologice, loc de cuibărit pentru specii de păsări, refugiu pentru amfibieni și reptile, respectiv habitat de hrănire pentru lilieci, adăpost în timpul pasajului pentru mamifere.	Asigură protecția malului de eroziune, servește ca hrană și adăpost pentru vidră(<i>Lutra lutra</i>).
Specii			
Mamifere			
<i>Canis lupus</i>	33-38 ex	Contribuie la menținerea unor ecosisteme sănătoase, echilibrate fiind factor de selecție a exemplarelor de pradă care nu prezintă viabilitate. În zonele în care densitatea ungulatelor este mare, se prelungeste timpul necesar pentru ajungerea la saturație a populației acestora.	Starea de conservare a acesteia este nefavorabilă cu tendințe de înrăutățire.
<i>Ursus arctos</i>	>198	Ursul este în general un indicator al calității ecosistemelor. Starea de conservare nefavorabilă a habitatului, fragmentarea lui precum și tendința acesteia de înrăutățire generează perspective de viitor nefavorabile pentru această specie.	Viitorul speciei din Europa depinde în mare măsură de populația din Carpați, unde calitatea habitatelor încă este adecvată.

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și arile naturale protejate anexe

Valoarea identificată în sit și vecinătatea acestuia	Prezența în AP	Importanța pentru conservare/comunitate	Importanță deosebită
<i>Lutra lutra</i>	minim 30 de indivizi	Este o specie vulnerabilă și un indicator important al stării ecosistemelor acvatice.	DH Anexa 2, L49 anexa 3, 4a
<i>Lynx lynx</i>	24-36 ex	Specie emblematică a zonelor din România, fiind un prădător de pădure ce contribuie la menținerea ecosistemelor sănătoase și echilibrate. Preferința râsului pentru majoritatea speciilor pradă comune poate fi un efect clasic al condițiilor impuse de pradă atunci când populațiile acestora depășesc efectivul optim.	IUCN NT, Specie de interes comunitar/DH Anexa 2,4 L49 anexa 3, 4a. Specia este pe cale de dispariție locală în Europa de vest.
<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	1-20	Fiind specii de insectivori nocturni ocupă o nișă foarte bine delimitată și deosebit de importantă în lanțul trofic, fiind singurii dușmani naturali pentru multe specii de insecte. De asemenea populațiile de lilieci au rol reglator în dezvoltarea unor populații de insecte care pot avea impact dăunător asupra culturilor agricole și nu numai.	Specii de interes comunitar/DH Anexa 2, L49 anexa 3, 4a.
<i>Myotis myotis</i>	300-700	Toate speciile din țară sunt protejate. -Convenția de la Berna, Convenția de la Bonn, Acordul de la Londra, Directiva 92/43/EEC a Consiliului European, privind conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice-. Din cele 31 de specii cunoscute în țară, 27 de specii au fost găsite pe teritoriul Sitului până în prezent.	
<i>Myotis oxygnathus (blythii)</i>	200-500		
<i>Barbastella barbastellus</i>	400-800		
<i>Miniopterus schreibersii</i>	5-30		
Alte specii de lilieci de interes conservativ.		<i>Myotis daubentonii</i> , <i>Myotis alcathoe</i> , <i>Myotis mystacinus</i> , <i>Myotis brandtii</i> , <i>Myotis nattereri</i> , <i>Nyctalus noctula</i> , <i>Nyctalus leisleri</i> , <i>Eptesicus serotinus</i> , <i>Eptesicus nilssonii</i> , <i>Pipistrellus nathusii</i> , <i>Pipistrellus pipistrellus</i> , <i>Pipistrellus pygmaeus</i> , <i>Pipistrellus kuhlii</i> , <i>Hypsugo savii</i> , <i>Plecotus auritus</i> , <i>Plecotus austriacus</i> , <i>Vespertilio murinus</i> . Specii indicator a stării unor habitate având de asemenea rol reglator în dezvoltarea unor populații de insecte care pot avea impact dăunător asupra culturilor agricole și nu numai.	Anexa IV al al 92/43 EEC / Anexa 4A al OUG 57/2007, MPV IUCN. Specii importante la nivel național.
Păsări			
<i>Crex crex</i>	440 - 580 p	Restrângerea habitatelor constituie un pericol ridicat. Cârstelul de câmp, specie periclitată pe plan global, vulnerabilă la nivel internațional care a suferit un declin catastrofal în vestul Europei datorită agriculturii intensive și a schimbării habitatelor. Indicator de fânețe umede de luncă. Cositul menține structura habitatelor, dar cositul timpuriu împiedică reproducerea prin distrugerea cuiburilor (cuibărește la nivelul solului).	Zona datorită densității medii pe o suprafață mare cu multe habitate neadecvate, poate fi considerată foarte importantă pe plan European în cea ce privește conservarea speciei. Protejarea ei asigură protecția habitatelor altor specii.

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Valoarea identificată în sit și vecinătatea acestuia	Prezența în AP	Importanța pentru conservare/comunitate	Importanță deosebită
<i>Ciconia ciconia</i>	50 - 74 p	Zonele umede și zonele cu agricultură extensivă sunt habitate importante pentru berze, fapt demonstrat și de tendința crescătoare a populației din ultimul deceniu și a prezenței grupurilor de berze neclocitoare. Specie importantă în ecosisteme datorită rolului de reglator al populațiilor de amfibieni și reptile.	Datorită prezenței în zonele locuite poate să fie o specie caracteristică a zonei.
<i>Circus aeruginosus</i>	5-10i	Specia se hrănește în principal cu rozătoare, fiind prezente 2-4 perechi în sit. Acestea au rol în controlul populațiilor de micromamifere considerate dăunători ai agriculturii.	Importanță economică și biocenologică foarte mare, amenințate la nivel european -anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC-
<i>Aquila pomarina</i>	36 - 43 p	Cele mai multe perechi cuibăritoare de acvilă țipătoare mică se găsesc în Transilvania (Regiunea 7 Centru). Rol reglator în controlul populțiilor de mamifere mici, amfibieni , păsări, reptile și insecte fiind o specie emblematică pentru zona Transilvaniei.	Specie Vulnerabilă IUCN. Populația din România reprezintă aproximativ 22% din populația speciei la nivelul Uniunii Europene și 10% din întreaga populație la nivel global.
<i>Bubo bubo</i>	0-2 p	Datorită prezenței în număr mare a habitatelor de buhă, populația din România este importantă pe plan european. Rol important în lanțul trofic.	Specie enumerată în anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC.Specie vulnerabilă și periclitată.
<i>Strix uralensis</i>	30 - 55 p	Conservarea acestei specii trebuie să fie una dintre prioritățile administrației deoarece România deține una dintre cele mai importante populații europene.	Specie enumerată în anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC.
<i>Nycticorax nycticorax</i>	20-30 i pasaj	AP constituie importante habitate de cuibărit pentru populațiile mai multor specii de păsări legate de habitate acvatice. În timpul migrației putem întâlni efective însemnate de specii ocrotite. Mlaștinile din zona Giurgeu și lunca Mureșului reprezintă habitate de hrănire în timpul migrației.	Specii enumerate în anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC.
<i>Tetrao urogallus</i>	95-210 p	Specie emblematică pentru Carpații României, însă degradarea habitatelor si pierderea surselor de hrana datorita suprapasunatului, impreuna cu vanatoarea ilegala sunt principalele pericole ce afecteaza specia.	Specii enumerate în anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC.
<i>Aquila chrysaetos</i>	1 - 2 p	Este cea mai răspândită specie din genul Aquila, cuibărind pe toate continentele emisferei nordice, emblematică pentru Carpații Occidentali, însă deranjul determinat de activitățile forestiere si de vanatoare sunt principalele pericole pentru specie.	Specii enumerate în anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC.

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Valoarea identificată în sit și vecinătatea acestuia		Prezența în AP		Importanța pentru conservare/comunitate		Importanță deosebită	
<i>Aegolius funereus</i>		15 - 35 p		Specie oarecum dependentă de arborii bătrâni, scorbușori caracteristică zonelor împădurite de conifere dar este prezentă și în cele de amestec cu foioase.		Specii enumerate în anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC.	
<i>Bonasa bonasia</i>		30 - 55 i		Specie de importanță ecologică ridicată ce trăiește în păduri de brad, în tufișuri care fac fructe (boabe) din belșug, este o pasăre foarte sperioasă.		Specii enumerate în anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC.	
Ciocănițoate <i>Dryocopus martius</i> , <i>Dendrocopos leucotos</i> , <i>Picus canus</i> <i>Picoides tuidactylus</i>		125 - 200 p 40 - 90 p 30-60 p 90 - 140 p		Specii cu importanță ecologică majoră, cu un rol important în lanțurile trofice în general legate de habitate forestiere și zonele din imediata riverane.		Specii enumerate în anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC.	
Passeriforme. <i>Lullula arborea</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Ficedula parva</i> , <i>Ficedula albicollis</i> , <i>Anthus campestris</i> , <i>Caprimulgus europaeus</i> .				AP găzduiește efective mari de specii passeriforme de importanță majoră conservativă la plan european și național. Sunt specii extrem de importante pentru menținerea echilibrului ecosistemelor, reglând populațiile de insecte și constituind în același timp o sursă de hrană pentru anumite păsări răpitoare.		Specii enumerate în anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC.	
Păsări răpitoare. <i>Circus cyaneus</i> , <i>Circus pygargus</i> , <i>Falco vespertinus</i> , <i>Falco columbarius</i> , <i>Falco peregrinus</i> <i>Pernis apivorus</i> , <i>Circaetus gallicus</i> .				Importanță biocenologică foarte mare, cu rol în relațiile trofice amenințate la nivel european -anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC.		Specii enumerate în anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC.	
Amfibieni -Serviciile ecosistemice asigurate de amfibieni și reptile sunt potențial foarte mari, datorită nevertebratelor consumate de către acestea.							
<i>Triturus cristatus</i>				Sunt specii indicatoare de ape curate. Nu există o populație propriu-zisă de tritoni cu creastă.		Habitatele acvatice de pe raza sitului Natura2000 Mlaștina după Luncă ar putea adăposti o populație importantă de tritoni cu creastă, însă din cauza impactului antropic puternic care se manifestă în ultimii 50-100 de ani, populația este aproape dispărută.	
<i>Bombina variegata</i>		>11 ex-		Regiunea adăpostește una dintre cele mai mari sisteme de populații interconectate de <i>Bombina variegata</i> .		Bombina variegata este în declin alarmant în toate țările din vestul Europei, neexistând populații mari interconectate.	

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și arile naturale protejate anexe

Valoarea identificată în sit și vecinătatea acestuia	Prezența în AP	Importanța pentru conservare/comunitate	Importanță deosebită
<i>Triturus montandoni</i> <i>(Lissotriton)</i>	>1800 ex	Populație reprezentativă, bioindicator de ape curate	Specie rară la nivel european datorită degradării habitatelor.
Alte specii de amfibieni și reptile. <i>Mesotriton</i> <i>(Triturus) alpestris</i> , <i>Bufo bufo</i> , <i>Rana temporaria</i> , <i>Lacerta agilis</i> , <i>Zootoca vivipara</i> , <i>Anguis fragilis</i> , <i>Natrix natrix</i> , <i>Zamenis (Elaphe) longissimus</i> , <i>Coronella austriaca</i> , <i>Vipera berus</i> , <i>Salamandra salamandra</i> ,		Specii din herpetofauna locală identificate cu un important rol în lanțurile trofice.	
Pești			
<i>Barbus meridionalis</i>	1000000-5000000		Specii de interes comunitar/DH Anexa 2.
<i>Sabanejewia aurata</i>	50000-100000		
<i>Hucho hucho</i>	prezentă efectivă neestimate		
<i>Gobio uranoscopus</i>	10000-50000		
<i>Cottus gobio</i>	10000-50000		
<i>Eudontomyzon danfordi</i>	10000-50000		
<p>Speciile de pești au un rol important în lanțul trofic al ecosistemelor acvatice și o importanță deosebită din punct de vedere economic pentru comunitățile care exploatează încă tradițional resursele naturale. O mare parte din speciile menționate sunt indicatori ai unor habitate acvatice nepoluuate cu o chimie a apei bună.</p> <p>Majoritatea speciilor și-a redus arealul în ultimele decenii mai ales din cauza dispariției habitatelor ideale pentru specie datorită regularizării râurilor, extracției de material grosier din albia minora sau datorită desecării mlaștinilor.</p>			

[Handwritten signature]

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Valoarea identificată în sit și vecinătatea acestuia	Prezența în AP	Importanța pentru conservare/comunitate	Importanță deosebită
<p><i>Thymallus thymallus</i> <i>Lota lota</i> <i>Misgurnus fossilis</i> <i>Carassius carassius</i> <i>Rhodeus amarus</i> <i>Aspius aspius</i> <i>Romanogobio vladykovi</i> <i>Cobitis elongatoides</i></p>		<p>Speciile de pești au un rol important în lanțul trofic al ecosistemelor acvatice și o importanță deosebită din punct de vedere economic pentru comunitățile care exploatează încă tradițional resursele naturale. Majoritatea speciilor de și-a redus arealul în ultimele decenii mai ales din cauza dispariției habitatelor ideale pentru specie datorită regularizării râurilor, extracției de material grosier din albia minora sau datorită desecării mlaștinilor.</p>	<p>Specii periclitare sau vulnerabile în România.</p>
<p>Nevertebrate <i>Lycaena dispar</i></p>	<p>5389 - 9756</p>	<p>Interes conservativ, enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE, categorizate în majoritate aproape amenințate în lista roșie IUCN. În țările vest și central europene <i>Lycaena dispar</i> este foarte periclitată sau extinctă la nivel regional fiind considerată o specie umbrelă.</p>	<p>Specie de interes comunitar/DH Anexa 2, O.U.G. nr. 57/2007 Anexa 3, 4a. Lista Roșie a lepidopterelor din Romania, Rakosy et al. 2003. Fluturile <i>Lycaena dispar</i>, în România a fost semnalat numai în două locuri, din care unul este lunca râurilor Tur și Talna.</p>
<p><i>Cerambyx cerdo</i></p>	<p>prezentă-efective neestimate</p>	<p>După regimul trofic fiind saproxilice/xylofage, ei se hrănesc cu lemnul descompus sau semidescompus al arborilor cu esențe foioase, astfel, participând activ în procesul de reducere a materiei lemnoase și îmbogățirea solului cu humus. Prezența sa confirmă o bună stare de sănătate a ecosistemului, fiind bun indicator al stării de echilibru natural al ecosistemelor forestiere.</p>	<p>Specie de interes comunitar/DH Anexa 2. Amenințată cu dispariția.</p>
<p><i>Osmoderma eremita</i></p>	<p>prezentă-efective neestimate</p>	<p>După regimul trofic fiind saproxilice/xylofage, ei se hrănesc cu lemnul descompus sau semidescompus al arborilor cu esențe foioase, astfel, participând activ în procesul de reducere a materiei lemnoase și îmbogățirea solului cu humus.</p>	<p>Specie de interes comunitar/DH Anexa 2. Amenințată cu dispariția.</p>
<p><i>Lucanus cervus</i></p>	<p>1600 -1920 de indivizi.</p>	<p>Este una din cele mai mari specii de coleoptere din Europa. Având un ciclu de viață lung 5 - 6 ani în stadiul de larvă- și capacitate de dispersie redusă, specia este amenințată de fragmentarea puternică a habitatelor. Adulții și larvele speciilor sunt inițiatori primari în procesele de descompunere a materialului lemnos, facilitând astfel accesul la aceste resurse și altor organisme saproxilice.</p>	<p>Specie de interes comunitar/DH Anexa 2. Specia este una dintre speciile umbrelă, care poate contribui la protecția multor specii</p>
<p><i>Rosalia alpina</i></p>	<p>Aprox. 6 891,20 de indivizi</p>	<p>Adulții și larvele speciilor sunt inițiatori primari în procesele de descompunere a materialului lemnos, facilitând astfel accesul la aceste resurse și altor organisme saproxilice.</p>	<p>Specie de interes comunitar/DH Anexa 2 Amenințată cu dispariția</p>

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Valoarea identificată în sit și vecinătatea acestuia	Prezența în AP	Importanța pentru conservare/comunitate	Importanță deosebită
<i>Cucujus cinnaberinus</i>	2288-3432	Adulții și larvele speciilor sunt inițiatori primari în procesele de descompunere a materialului lemnos, facilitând astfel accesul la aceste resurse și altor organisme saproxilice.	Specie de interes comunitar/DH Anexa 2 Amenințată cu dispariția IUCN EN.
<i>Callimorpha quadripunctaria</i>	3000- 4100	Una dintre speciile cele mai tolerante cu un spectru trofic mai larg dar cu importanță ridicată în lanțul trofic.	Specie de interes comunitar/DH Anexa 2 Amenințată cu dispariția IUCN EN.
<i>Myrmica spp.</i>	-	Specii importante în lanțul trofic al nevertebratelor dar și ca specii gazdă pentru anumite specii de fluturi în ciclurile lor biologice.	Gazde intermediare pentru pt. Maculinea spp.
<i>Neptis sappho</i>	-	Rol ridicat în funcțiile ecosistemice ale pajiștilor, în controlul dăunătorilor și polenizarea unor specii de flora.	Lista Roșie a lepidopterelor din România, Rakosy et al. 2003
<i>Parnassius mnemosyne</i>	-	Sunt specii foarte studiate fiind bune indicatoare a fragmentării habitatelor și schimbărilor climatice.	
<i>Maculinea alco</i> , <i>Maculinea arion arion</i> ,	-	Rol ridicat în funcțiile ecosistemice ale pajiștilor, în controlul dăunătorilor și polenizarea unor specii de flora. Sunt specii foarte studiate fiind bune indicatoare a fragmentării habitatelor și schimbărilor climatice.	Lista Roșie a lepidopterelor din România, Rakosy et al. 2003. Specii umbrelă și emblematice pentru conservarea biodiversității din Europa.
Floră			
<i>Angelica palustris</i>	57	Specii rare și cu efective reduse, periclitare la nivel european și ale căror populații sunt tot mai scăzute datorită degradării habitatelor și a fragmentării acestora.	Specii de interes comunitar, figurează pe Anexa II a Directivei Habitate și pe Anexa 3 a Legii 49/2011., IUCN: rar.
<i>Iris aphylla ssp. hungarica</i>	830		
<i>Campanula serata</i>	560		
<i>Ligurica sibirica</i>	930		
<i>Lycopodium complanatum</i>	1		
<i>Galanthus nivalis</i>	93		
<i>Dicranum viride</i>			
<i>Marsilea quadrifolia</i>			
<i>Cypripedium calceolus</i>			
<i>Tozzia carpathica</i>			
<i>Carex chardorrhiza</i>			
<i>Cephalaria radiata</i>			
<i>Drepanocladus vernicosus</i> , <i>Meesia longiseta</i> , <i>Vaccinium uliginosus</i>		Identificate în cadrul PN Munții Călimani	Specii de interes comunitar, figurează pe Anexa II a Directivei Habitate și pe Anexa 3 a Legii 49/2011., IUCN: rar.

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Valoarea identificată în sit și vecinătatea acestuia	Prezența în AP	Importanța pentru conservare/comunitate	Importanță deosebită
<p>Alte specii de plante</p> <p><i>Pedicularis sceptrum-carolinum</i>, <i>Pinguicula vulgaris</i>, <i>Spiraea salicifolia</i>, <i>Polemonium caeruleum</i>, <i>Ligularia sibirica</i>, <i>Drosera rotundifolia</i>, <i>Comarum palustre</i>, <i>Menyanthes trifoliata</i>, <i>Lycopodium annotinum</i>, <i>Lycopodium clavatum</i>,</p>	<p>Sunt fie plante gazdă sau intermediare pentru specii rare de fluturi, fie sunt specii rare cu o valoare conservativă ridicată în România.</p>		<p>Specii de plante circumpolare-arctice, multe dintre ele relicte glaciare, unele protejate prin lege, altele incluse pe liste roșii naționale cu statut de rar sau vulnerabil.</p>
<p>Valori culturale</p> <p>Patrimoniul construit</p>	<p>-Arhitectura satelor. Această zonă din punct de vedere arhitectural prezintă o omogenitate care denotă din materialul lemnos folosit cu precădere în ornamentarea clădirilor și porților. -Bisericele romano-catolice -Biserica Armenească din Gheorgheni Lăzarea: Castelul Lázár - sec. XVI, Mănăstirea franciscană - sec. XVII, Movila Tătarilor (Tatárdomb), Remetea: Biserica romano-catolică, 5 buc. joagăr și moară de apă din sec. 19. în zona Sineu Voșlăbeni: Mănăstirea "Adormirea Măicii Domnului", Peștera "Șugo" Suseni: Moara lui Elekes Lajos.</p>		<p>Toate aceste valori împreună cu activitățile desfășurate de comunități în zonă au dus la apariția de peisaje deosebite nemodificate furnizând totodată dovezi privind utilizarea durabilă a resurselor naturale. Toate aceste elemente, și modificările prin care au trecut de-a lungul timpului au creat o zonă unică în România și în Europa, unde sunt reale șanse ca valoarea actuală a zonei să fie păstrată sau chiar îmbunătățită.</p>
<p>Siturile geosisturi, cimitire</p> <p>Activități tradiționale</p>	<p>Continuarea activităților de pășunat cu bovine, utilizarea căruțelor cu cai în detrimentul mijloacelor mecanizate, cosit manual în anumite zone, folosirea soiuri tradiționale de cartofi.</p>		
<p>Procese locale obținute prin activități tradiționale</p>	<p>Împletituri din răchită pentru coșuri și garduri- garduri vii", împletite din nuiele de salcie sau alun, acoperite cu braze de iarbă sau cu fân Olărit-oale, ulcele, obiecte decorative etc. Dulcețuri și alte produse tradiționale. Acvicultura-creșterea păstrăvului.</p>		

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Valoarea identificată în sit și vecinătatea acestuia	Prezența în AP	Importanța pentru conservare/comunitate	Importanță deosebită
Obiceiuri tradiții		<p>Obiceiuri comune: colindatul de crăciun, pomana porcului, sfințitul hotarelor, udatul de paști, hramul localităților, încondeierea ouălor, obiceiul numit micii mucenici, adică a treia zi de crăciun femeile sunt bătute cu o undiță special pregătită, balul satului (balul recoltelor toamna sau balul de Sfânta Ana). Un obicei comun a devenit și organizarea zilelor satelor, cu ocazia acestor evenimente fanfara și pompierii voluntari sunt de nelipsit.</p>	
Izvoare de ape minerale și saline		<p>Masivul Hășmașul Mare, Izvorul Mureșului, peștera „Șugo”, zona turistică Gheorgheni – Lacul Roșu – Cheile Bicazului, Centrul de Creație depresivă Borsec – cu stațiunea balneoclimaterică cu același nume, cu peste 20 de izvoare de apă minerală curative și de masă, condiții de cazare, masă, tratament și alte atracții turistice.</p> <p>Apa minerală (feruginoasă, bicarbonată, sodică, carbonată) se găsește la Suseni, Ciumani, Remetea, Tulgheș și în cantitatea cea mai mare la Borsec. Apa minerală este o resursă de bogăție importantă a zonei.</p>	
Zăcăminte minerale		<p>Rocile dolomitice de la Voșlăbeni, constituie aproape în întregime versantul vestic al culmii ce coboară din vârful Cocoșelului până aproape de calea ferată Ciceu – Deda, în zona dintre Izvorul Mureșului și Voșlăbeni.</p> <p>Lignit și travertin. Andezitul de la Suseni este exploatat de către compania Lafarge.</p>	Comuna Voșlăbeni era recunoscut pentru varul de calitate obținut prin arderea dolomitei.
Peisajul specific		<p>Este dificil de estimat valoarea culturală actuală a peisajului în ansamblul lui și în detaliile acestuia. Secuii și românii din Defileul Mureșului, au generat și menținut prin activitățile lor tradiționale un peisaj cultural tradițional în care ei au fost până de curând perfect integrați.</p>	

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Tabel 22. Valori din aria protejată care reprezintă resurse naturale importante pentru comunitățile locale

Alte resurse naturale	Importanță
Lemn	Reprezintă o resursă necesară pentru asigurarea energiei termice, a lemnului de construcții pentru localnici precum și ca sursă de venituri din activitățile silvice și de prelucrare a lemnului. De asemenea unele specii precum fag, ulm sau frasin sunt folosite la fabricarea tradițională a cărbunelui (bocșe).
Răchită	Există în comunitățile de rromi și nu numai, ocupații tradiționale care folosesc această resursă pentru fabricarea de măști și coșare din împletitura de răchită.
Pășuni – fânețe	<ul style="list-style-type: none"> ● Păstrarea lor este esențială pentru creșterea animalelor, dar sunt importante, atât pentru conservare peisajului, cât și pentru asigurarea hranei speciilor pradă. ● Colectarea diverselor specii de plante medicinale. ● Colectarea de specii ornamentale
Specii cinegetice	Sursă de hrană și venituri tradițională, a cărei management poate schimba semnificativ starea de conservare a speciilor.
Produce conexe ale habitatelor de pădure.	Reprezentate de ciuperci și fructe de pădure, muschi, iască etc. pot fi utilizate ca venituri suplimentare pentru proprietarii de terenuri. De asemenea fructele pomilor fructiferi sălbatici sunt folosite pentru hrana animalelor din gospodărie.
Zăcăminte de roci sedimentare	Travertin, gresii, argile, pietrișuri și nisipuri folosite deseori ca și material de construcții sau în diverse ramuri industriale.
Apele potabile din fântâni și puțuri	Reprezintă o resursă necesară deoarece multe comunități nu sunt conectate la sisteme de alimentare cu apă și depind de aceste resurse naturale.

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

C.2. Presiuni și amenințări

Identificarea și evaluarea presiunilor și amenințărilor a fost realizată în grupul de lucru și în întâlniri cu factorii interesați, utilizând clasificarea UICN. Amenințările din Formularul Standard pot fi ușor asimilate cu cele din clasificarea UICN. Această clasificare internațională, realizată pentru amenințările din arii protejate, permite o analiză mai ușoară a categoriilor de amenințări.

Presiunile apar/există ca urmare a acțiunilor umane sau a fenomenelor naturale extreme *din trecut sau care au loc în prezent și care afectează*, în mod cumulat, (efectul mai multor acțiuni și/sau fenomene) sau separat viabilitatea pe termen lung sau mediu a speciei sau habitatului. Pentru analiza de mai jos, au fost luate în calcul presiunile identificate în prezent sau pe parcursul ultimilor cinci ani.

Amenințările pot apărea ca urmare a acțiunilor umane sau a fenomenelor naturale extreme *pe viitor*, putând afecta în mod cumulat (efectul mai multor acțiuni și / sau fenomene) sau, separat, viabilitatea pe termen lung sau mediu a speciei sau habitatului. Definierea amenințărilor se face luând în calcul acțiuni umane viitoare sau previzibile. Pentru analiza prezentată în continuare, s-au luat în calcul amenințările ce pot deriva în următorii cinci ani, din acțiuni umane în derulare sau previzibile și fenomene naturale extreme posibile.

Legenda:

Amenințare minoră	Amenințare moderată	Amenințare majoră
necesită monitorizare dar nu și acțiuni specifice de management	necesită acțiuni specifice de management cât mai curând posibil	necesită acțiuni de management cu prioritate
Cu impact mic 1	Cu impact mediu 2	Cu impact major 3

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Tabel 123. Presiuni și amenințări la adresa valorilor naturale din Parcul Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Amenințarea / Presiunea identificată	Valoarea la care se face referire	Explicații	Nivel impact estimat	
			P	A
1. Dezvoltările rezidențiale și comerciale.				
1.1. Case și așezări				
Extindere intravilan	Păsări de pajiști	Cauza: Interes pentru construirea de case de vacanță Localizare: în principal în Joseni dar în viitor poate apărea și în alte zone Impact: Reducerea habitatului	1	2
	Pești	Cauza: Interes pentru construirea de case de vacanță coroborat cu lipsa unui sistem centralizat de canalizare, dar și a sistemelor individuale adecvate Localizare: Stația de epurare de la Toplița nu funcționează corespunzător; problemele sunt general acolo unde casele se află în apropierea cursurilor de apă. Impact: încălcarea apei cu material biologic, turbiditate crescută, colmatare	2	2
	Urs, lup, râs	Cauza: Interes pentru construirea de case de vacanță și locuințe Localizare: în jurul zonelor urbane și rurale și lângă drumuri existente (de-a lungul Defileului Mureșului Superior) Impact: întreruperea conectivității	2	3
	Habitatele 6440, 6510	Cauza: Interes pentru construirea de case de vacanță, locuințe și dependințe agricole Localizare: Mlaștina după Luncă pt 6510; Ciobotani, pt 6440 Impact: Reducerea suprafețelor ocupate de habitat.	1	1

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

1.2. Zone comerciale și industriale		
Nu este cazul		
1.3. Infrastructură pentru turism și recreere		
Nu este cazul		
2. Agricultură și Acvacultură		
2.1. Recolte anuale și perene, altele decât cheresteaua		
Extinderea monoculturilor	Pășări de pe terenuri arabile	Cauza: Creșterea eficienței economice a fermelor asociative Localizare: toate terenurile arabile Impact: Deteriorarea habitatului speciilor de păsări prin pierderea zonelor de ecoton.
Utilizarea insecticidelor și a îngrășămintelor chimice pe terenuri arabile	Pășări de pe terenuri arabile Peștii, care pot suferi din cauza transferului/infiltrării acestor substanțe în apele naturale	Cauza: Necesitatea unor culturi competitive conform cerințelor pieții actuale. Accesul facil la chimicale. Lipsa unei alternative viabile pentru Gândacul de Colorado Localizare: toate terenurile arabile (în principal localitățile.....) Impact: Scăderea semnificativă a cantității de hrană pentru păsările insectivore
Desecarea pajiștilor umede pentru utilizarea terenurilor ca fâneată	Ciuf de câmp Cristel de câmp Barză albă Angelica palustris Ligularia sibirica	Afectarea capacității reproductive în cazul peștilor Cauza: utilizarea terenurilor ca fâneată Localizare: Mlaștina după Luncă Impact: reducerea habitatului (Crex) sau a habitatul de hrănire (Barză). Reducerea nivelului hidric necesar angelicai.
Extinderea terenurilor arabile în defavoarea pajiștilor	Plante de habitate umede Habitatul 6410, 6440, 6520 Pășări de pajiști	Cauza: creșterea interesului pentru culturile agricole în defavoarea creșterii animalelor Localizare: PNDMS+ Impact: reducerea habitatului, restrângerea comunităților de plante caracteristice în favoarea celor ruderales și reducerea habitatului de hrănire pentru păsări de pajiști

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

<p>Tăierea tufărișurilor și arborilor izolați de pe pajiști</p>	<p>Ligularia sibirica Lucanus cervus Păsări de pajiști Ciocârlie de pădure Răpitoare de zi și noapte</p>	<p>Cauza: sistematizarea mai buna a pajiștilor. Îndeplinirea cerințelor APIA. Lemn de foc Localizare: toată zona de proiect în special (Bistra Mureșului și Orșova) Impact: degradarea habitatului pentru păsări și plante, reducerea cu aproximativ 5% a suprafeței celor mai valoroase zone pentru nevertebrate, dispariția locurilor de pândă și cuibărire pentru păsări răpitoare</p>	<p>1</p>	<p>1</p>
<p>2.2. Plantații pentru lemn și celuloză</p>				
<p>Nu este cazul</p>				
<p>2.3. Creșterea animalelor și zootehnia</p>				
<p>Pășunatul animalelor în habitatele mlaștinoase</p>	<p>Habitatele 6510, 91D0* Rezervațiile de mlaștini și turbării Ciuf de câmp Cristel de câmp Barză albă Barză neagră Angelica palustris Ligularia sibirica</p>	<p>Cauza: creșterea șeptelului. Lipsa reglementărilor. Lipsa delimitărilor și acțiunilor de informare. Localizare: mlaștini și turbării, în special Borzont și După Luncă Impact: degradarea habitatului și a structurii acestuia și distrugerea plantelor caracteristice, favorizând pătrunderea speciilor ruderale și invasive. Deranjarea speciilor. Uneori se și incendiază</p>	<p>2</p>	<p>2</p>
<p>Pășunatul în fond forestier</p>	<p>Păsări de pădure Urs, lup, râs</p>	<p>Cauza: neaplicarea legislației silvice Localizare: pe văile din preajma pajiștilor mari Impact: distrugerea subarborului și implicit a habitatului specific pentru o serie de păsări (Cocoș de munte, Ieruncă). Distrugerea pontelor de la sol. Deranjul provocat, ceea ce poate afecta creșterea puilor de carnivore și prezența acestor animale.</p>	<p>1</p>	<p>1</p>

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Pășunatul intensiv în pajiști	Habitatele 6230*, 6440, 6520	Cauza: lipsa informațiilor legate de capacitatea de suport Localizare: pajiștile comunale și fermele Impact: Pășunatul intensiv cu oi și vaci sau mixt duce la degradarea structurii habitatelor, dispariția plantelor caracteristice	1	2
Scăldarea animalelor în special a oilor, după acestea au fost tratate împotriva paraziților	Peștii	Cauza: Nevoia de adăpare, respectiv de spălare a blăni Localizare: toate zonele unde se practică creșterea oilor în special Impact: Scăderea capacității reproducătoare a peștilor.	1	1
2.4. Acvacultura de apă dulce				
Introducerea artificială a speciilor de pești alohtoni și răspândirea lor în habitate naturale.	Pești	Cauza: Popularea cu specii care au o valoare economică mai mare; neglijență datorată lipsei conștientizării în cazul anumitor specii fără valoare economică (de ex somn pitic). Localizare: toate păstrăvăriile, brațele moarte ale Mureșului, lacul Borzia Impact: competiție pe anumite resurse de hrană, consumul pontei speciilor importante dpdv conservativ, se poate ajunge până la eliminarea prin concurență pe anumite porțiuni a speciilor indigene.	2	3
3. Energie și Minerit				
3.1. Foraje pentru petrol și gaze Nu este cazul				
3.2. Minerit și extracție				
Exploatarea agregate minerale (balastiere)	Pești - <i>Eudontomyzon danfordi</i> în special	Cauza: se fac ilegal, de către populație, pentru construcții proprii Localizare: râurile aflate în apropierea localităților în special Impact: turbiditatea crescută a apelor cu efecte negative asupra florei și faunei, pot fi afectate de exemplu habitatele speciei <i>Eudontomyzon danfordi</i>	1	2

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Exploatarea de agregate minerale (carierele de piatră)	<i>Euphydryas maturna</i> <i>Lycaena dispar</i> <i>Callimorpha quadripunctaria</i> <i>Nymphalis vaualbum</i>	Cauza: depozitarea agregatelor pe habitatul speciilor Localizare: Impact: limitarea accesului la hrană pentru larvele speciei țintă. Distrugearea parțială sau totală a habitatului cu afectarea plantelor pe care se hrănesc larvele (<i>Fraxinus excelsior</i> , <i>Ligustrum vulgare</i> , <i>Salix sp.</i> , <i>Lonicera sp.</i> , <i>Plantago sp.</i> , <i>Trifolium sp.</i> , <i>Urtica sp.</i> , sau <i>Populus</i>) sau adulții (<i>Eupatorium cannabinum</i> , <i>Rubus sp.</i> , <i>Origanum sp.</i> , <i>Mentha sp.</i>)	1	1
3.3. Baraje hidroelectrice				
Construcția/exploatarea de microhidrocentrale	<i>Euphydryas maturna</i> <i>Lycaena dispar</i> <i>Callimorpha quadripunctaria</i> <i>Carabus hampei</i> <i>Nymphalis vaualbum</i>	Cauza: Lipsa unei strategii naționale și regionale privind producerea de energie regenerabilă în contextul conservării biodiversității. Localizare: toate râurile de munte (ex. pe valea Fâncel) Impact: distrugerea parțială sau totală a habitatului cu afectarea plantelor pe care se hrănesc larvele (<i>Fraxinus excelsior</i> , <i>Ligustrum vulgare</i> , <i>Salix sp.</i> , <i>Lonicera sp.</i> , sau <i>Populus tremula</i>). Impact mare la nivel local, impact mic la nivelul sitului.	1	3
Peștii	Peștii	Cauza: Lipsa unei strategii naționale și regionale privind producerea de energie regenerabilă în contextul conservării biodiversității. Localizare: toate râurile de munte (ex. Iod, Fâncel, Secuieu, Ilva, Brâncovenești) Impact: fragmentarea cursurilor de apă care întrerupe migrările și prin urmare reproducerea peștilor, modificarea habitatelor și a dinamicii acestora, scăderea debitului de servitute care poate duce la dispariția unor specii (de ex <i>Romanogobio (Gobio) uranoscopus</i>).	3	3
3.4. Producerea de energie				

[Handwritten signature]

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Nu este cazul			
4. Coridoare de transport și servicii			
4.1. Șosele și căi ferate			
Construcția drumurilor de piatră	<i>Crex crex</i>	Cauza: asigurarea accesului către terenurile agricole și case de vacanță Localizare: Zona Borzont Impact: degradarea și fragmentarea habitatului pentru Cristel de câmp	1 2
Lucrări de investiții, modernizarea/construirea de drumuri și autostrăzi	Urs, lup, râs	Cauza: dezvoltarea infrastructurii rutiere Localizare: partea de SE a sitului datorită autostrăzii Tg Mureș-Iași, în rest în jurul drumurilor care urmează a fi modernizate Impact: reducerea conectivității, conflicte oameni-carnivore	2 3
4.2. Rețele de utilități și servicii (electricitate, cabluri, conducte etc.)			
Demontarea cuiburilor în perioada 15 martie – 15 august	Barza albă	Cauza: întreținerea rețelei electrice Localizare: toate zonele Impact: pierderea pontei din anul respectiv	1 2
Prezența stâlpilor neizolați	Barza albă Răpitori de zi	Cauza: lipsa fondurilor necesare Localizare: toate zonele Impact: moartea unor exemplare	3 3
Braconajul folosind curentul electric	Pești	Cauza: prezența stâlpilor neizolați Localizare: zonele electrificate, în special cele feroviare Impact: extragerea unor indivizi ai unor specii protejate, afectarea capacității de reproducere a peștilor și chiar moartea unor indivizi.	2 3
4.3. Îndepărtarea gardurilor vii și a crângurilor sau tufișurilor			
Nu este cazul			
5. Utilizarea resurselor biologice și afectarea acestora			
5.1. Vânătoarea,uciderea și colectarea animalelor terestre (legal sau ilegal)			
Colectarea puilor	Șoimul călător	Cauza: pentru șoimărit Localizare: Defileul Mureșului Impact: pierdere pontei din anul respectiv	1 1

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Vânarea unguelatelor - speciilor pradă pt carnivore	Urs, lup, râs	Cauza: pentru trofee, agrement, sursă de hrană Localizare: toate zonele Impact: reducerea speciilor de pradă și afectarea populației de carnivore mari	1	2
Vânarea carnivorelor mari	Urs și lup	Cauza: pentru trofee, agrement, eventuale pagube economice create Localizare: toate zonele Impact: reducerea populațiilor carnivorelor mari, ceea ce poate deregla întreg lanțul trofic	2	3
5.2. Colectarea plantelor terestre și a produselor din plante (altele decât lemnul)				
Colectarea fructelor de pădure	Cocoșul de munte Ierunca Caprimulgul Urs, lup, râs	Cauza: asigurarea de venituri alternative pentru populație. Lipsa unei zonări. Localizare: toate zonele Impact: reducerea fondului de hrană. Deranj provocat speciilor. La carnivore, se mai adaugă perturbarea continuă pe o rază semnificativă în perioada sensibilă pentru creșterea puilor de lup în special (mai-septembrie)	2	2
Colectarea plantelor utilizate în scop medicinal, comercial sau ornamental	Plantele medicinale (<i>Lycopodium clavatum</i> , <i>Lycopodium annotinum</i> , <i>Lycopodium complanatum</i>) Plantele cu caracter comercial (<i>Galanthus nivalis</i>) sau ornamental (<i>Campanula serrata</i> , <i>Iris aphylla ssp. hungarica</i>) Habitatul 8220	Cauza: utilizare în scop medicinal sau ornamental Localizare: toate zonele unde aceste plante sunt răspândite Impact: reducerea populațiilor de plante, până la dispariție, modificarea structurii habitatelor	2	2

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

5.3. Exploatarea forestieră și extragerea lemnului			
Colectarea materialului lemnos prin bălți temporare	<i>Bombina variegata</i> <i>Triturus montandonii</i>	Cauza: Colectarea lemnului pe sol îmbibat cu apă Localizare: toate zonele Impact: Pe moment are impact negativ prin distrugerea parțială a populației din baltă. Pe termen lung impactul este pozitiv prin menținerea bălții necolmate	0 0
Întreținerea șanțurilor drumurilor auto-forestiere.	<i>Bombina variegata</i> <i>Triturus montandonii</i>	Cauza: evitarea degradării drumurilor forestiere Localizare: toate zonele Impact: Pe moment are impact negativ prin distrugerea parțială a populației din baltă. Pe termen lung impactul este pozitiv prin menținerea șanțului necolmat	0 0
Neîntreținerea drumurilor forestiere	<i>Bombina variegata</i> <i>Triturus montandonii</i>	Cauza: Lipsa fondurilor. Accesul pe sol îmbibat cu apă. Localizare: toate drumurile forestiere Impact: Crearea de habitate capcană. La trecerea repetată a utilajelor de transport se distruge parțial populația din aceste habitate.	1 1
Extragerea lemnului mort	<i>Rosalia alpina</i> , <i>Lucanus cervus</i> , <i>Cucujus cinnaberinus</i>	Cauza: toate tăierile silvice, în special cele de Igienă Localizare: toate pădurile Impact: insecte - reducerea sau chiar dispariția habitatului pe suprafața parchetelor.	2 1
	Ciocănitorni <i>Ursus arctos</i>	ciocănitorni - reducerea resurselor de hrană.	3 3
	<i>Ursus arctos</i>	urs – reducerea surselor alternative de hrănire.	2 2
	Evacuarea din pădure a indivizilor speciilor de insecte	<i>Rosalia alpina</i> <i>Cucujus cinnaberinus</i>	Cauza: Neevacuarea materialului lemnos din platforma primară la finalizarea exploatărilor și evacuarea lor ulterioară Localizare: toate pădurile Impact: crearea de habitate capcană

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Depozitarea masei lemnoase în habitatul speciilor	<i>Euphydrys matura</i> <i>Lycaena dispar</i> <i>Callimorpha quadripunctaria</i> <i>Carabus hampei</i> <i>Nymphalis vaualbum</i> Plante de habitate umede	Cauza: Nerespectarea mărimii platformei primare. Amplasarea necorespunzătoare a platformei primare. Localizare: toate pădurile Impact: distrugerea completă a habitatului pe porțiuni de zeci de metri, dar și tasarea solului umed, în urma căreia sunt favorizate procese de eroziune care creează în timp spații libere de sol pentru instalarea buruienilor și chiar a speciilor invazive alohtone	2	2
Colectarea materialului lemnos prin albia râurilor și pâraielor.	<i>Lycaena dispar</i> Plante de habitate umede Habitat 6430 Peștii	Cauza: amplasarea necorespunzătoare a căilor de scos apropiat. Nerespectarea căilor de scos apropiat. Localizare: toate pădurile Impact: La nivel local, degradarea foarte puternică a habitatului pe perioada exploatării, turbiditate	2	1
Tăierea arborilor izolați	<i>Lucanus cervus</i> Ciocârlie de pădure Răpitoare de zi și noapte	Cauza: întreținerea pajiștilor, lemn de foc Localizare: toate pajiștile, în special (Bistra Mureșului și Orșova) Impact: reducerea cu aproximativ 5% a suprafeței celor mai valoroase zone pentru nevertebrate degradarea habitatului de hrănire prin dispariția locurilor de pândă și cuibărire	3	3
Tăierile definitive/rase pe suprafețe mari (>3 ha)	<i>Carabus hampei</i>	Cauza: aplicarea prevederilor Normelor silvice în cazul tăierilor definitive și accidentale și tăieri ilegale în cazul tăierilor rase. Localizare: toate pădurile. Cele mai grave situații se găsesc pe Valea Fâncel, Valea Sălard, Mermezeu-Zebrac, Valea Bistrei. Impact: izolarea populațiilor rezidente neasigurând conexiune între ele și creând distanțe mult prea mari pentru indivizii de <i>Carabus hampei</i> , având ca rezultat rate de reproducere scăzute care conduce la declinul populației	2	2
Exploatarea arborilor cu tot cu coroană	Plante de habitate umede	Cauza: reducerea consumurilor de carburanți Localizare: toate pădurile Impact: depozitarea finală a resturilor de exploatare (crăci) în habitatele caracteristice pentru Plante de habitate umede	1	1

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Tăierile ilegale de masă lemnoasă de către persoane fizice	Toate speciile care depend de păduri	Cauza: lipsa capacității de pază a administratorilor de fond forestier Localizare: toate pădurile, în special în apropierea localităților Impact: degradarea habitatelor ripariene, deranjul permanent	2	2
Tăierea arborilor de pe malurile râurilor	<i>Eudontomyzon danfordi</i> <i>Cottus gobio</i> <i>Lutra lutra</i> <i>Angelica palustris</i> <i>Ligularia sibirica</i>	Cauza: exploatarea în scop economic, sustragerea ilegală pentru încălzirea locuințelor, lucrari de întreținere a amenajărilor hidrotehnice Localizare: pe toate râurile Impact: turbiditate crescută și distrugerea condițiilor optime pt aceste specii de pești, care au nevoie de peste 80% umbră a malului. Modificarea microclimatului umed necesar acestor specii de plante. La vidră, impactul este indirect, prin efectele asupra speciilor pradă – pești și amfibieni. De asemenea, deranjul provocat influențează ractice prezența vidrei în zonă.	2	3
5.4. Pescuitul, uciderea și recoltarea resurselor acvatice				
Pescuitul, atât legal cât și cel ilegal	Peștii, în mod special <i>Hucho hucho</i> <i>Lutra lutra</i>	Cauza: consum propriu sau comerț Localizare: pe toate râurile și bălțile Impact: reducerea fondului piscicol, periclitarea pâna la dispariție a lostritei Cauza: consum propriu sau comerț cu pești Localizare: pe toate râurile și bălțile Impact: reducerea fondului piscicol, resursă importantă de hrană pt vidră, dar și deranj prin prezența omului	3	3
6. Intruziune umană și perturbări				
6.1. Activități de recreere și turism				

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Zone de recreere	Păsări	Cauza: lipsa unei Strategii de vizitare a PNDMS+ Localizare: Valea Gurghiului, Defileul Mureșului (Sălard) Impact: degradarea habitatului ractice istic pentru păsările de pajiști și deranjul pentru păsările de pădure Degradarea habitatului 6430 și a speciilor de plante caracteristice prin camparea necontrolată, vetre de foc, etc.	1	1
Zone de drumetii și alpinism – distrugerea prin activități de recreere	<i>Iris aphylla ssp. Hungarica</i> , dar și alte specii de plante Habitatul 8220	Cauza: lipsa unei Strategii de vizitare a PNDMS+ și control al turiștilor Localizare: PNDMS, Valea Gurghiului, Defileul Mureșului, zonele cu stâncării Impact: degradarea habitatului ractice istic, distrugerea indivizilor, recoltare	1	1
6.2 Cercetare, educație și alte activități referitoare la muncă în arii protejate Nu este cazul				
6.3. Alte forme de perturbări (pătrunderea ilegală, accesul, vandalismul etc.)				
Accesul cu snowmobile	Cocoșul de munte	Cauza: lipsa unei Strategii de vizitare a PNDMS+. Lipsa amenajărilor specific de restricționare a accesului. Localizare: Valea Secuieului, Saca, Bucin Impact: părăsirea zonelor de rotit	3	3
Off-road	Păsări de pădure Pești Habitatul 6230*	Cauza: lipsa unei Strategii de vizitare a PNDMS+. Deficiențe în implementarea legislației silvice. Localizare: toate zonele în special Valea Gurghiului, Defileul Mureșului (Sălard) Impact: în situațiile cu frecvență ridicată se poate ajunge la părăsirea pantei din anul respective sau chiar la părăsirea cuibului (răpitoare mari). Creșterea turbidității locale, modificări ale habitatului peștilor.	1	2

7. Modificări ale sistemelor naturale

7.1. Incendii și stingerea acestora

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Incendierea arborilor izolați (stejari)	<i>Lucanus cervus</i>	Cauza: incendierea vegetației uscate Localizare: Bistra Mureșului și Orșova Impact: reducerea cu aproximativ 5% a suprafeței celor mai valoroase zone	2	2
Arderea vegetației (a miriștii și a părloagelor)	Păsări de pajiști și terenuri arabile	Cauza: curățirea terenurilor de resturi vegetale uscate. Localizare: toate zonele Impact: părăsirea habitatelor de unele specii (Ciuf) și la degradarea populațiilor pradă - raci, șopârle, etc –	3	3
7.2. Baraje, modificări hidrologice și gestionarea/utilizarea resurselor de apă				
Construcția de baraje	<i>Bombina variegata</i> <i>Triturus montandonii</i> <i>Eudontomyzon danfordi</i> <i>Hucho hucho</i> <i>Barbus (meridionalis) petenyi</i> <i>Cottus gobio</i> <i>Lutra lutra</i>	Cauza: investiție a Statului Localizare: Răstolița Impact: pierderea a 10% din efectivul total de Bombina și 20% din efectivul total de Triturus montandonii din situl Călimani Gurghiu Punerea în funcțiune a barajului de la Răstolița va afecta foarte grav populația acestor specii din râul Răstolița. În cazul în care o parte din debitul râului Ilva va fi deviat în acest baraj, va fi afectată și populația din Ilva. Efectivele speciilor de pești se vor reduce drastic, până la dispariție totală. Barajul este barieră permanentă și pt vidră	3	3
Descăări și drenări	Plante de habitate umede Habitatul 6510	Cauza: creșterea capacității productive a terenurilor agricole Localizare: Habitatele umede, Mlaștina după Luncă Impact: reducerea efectivului populațional sau chiar dispariția indivizilor, succesiunea vegetației cu alterarea structurii habitatului	1	1
Executarea de praguri în albiile râurilor	Peștii	Cauza: lucrări hidrotehnice Localizare: pragurile din avalul sitului aflate pe Gurghiu și cel de pe Mureș de la Brâncovenești, Iod, Fâncel Impact: reducerea capacității de deplasare, migrare, reducerea șanselor de reproducere până la diminuarea drastică a populațiilor de pești	3	3

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

7.3. Fragmentare accentuată Nu este cazul			
7.4. Izolarea de alte habitate naturale Nu este cazul			
7.5. Alte efecte ecologice Nu este cazul			
8. Specii și gene invazive și alte specii și gene problematice			
8.1. Plante invazive străine/care nu sunt native Specii invazive non-native	Habitatele 3220, 6230*, 6430, 6440, 6520, 8220	Cauza: modificări aduse habitatului de exemplu prin modificarea regimului hidrologic Localizare: toate zonele Impact: restrângerea comunităților de plante caracteristice în favoarea celor ruderale, scăderea drastică a numărului de specii rare și a efectivelor lor populaționale. Instalarea speciilor invazive care au o mare capacitate de a ocupa suprafețe noi și extinse, capacitate determinată genetic și concretizată fenotipic prin producerea semintelor adaptate la răspândire rapidă și eficientă, germinarea semințelor în condiții nefavorabile de mediu etc.	1 2
8.2. Animale invazive străine/care nu sunt native Câinii ciobănești, câinii și pisicile fără stăpân	Păsări	Cauza: nerespectarea legislației privind numărul de câini la stână și a portului de jujeu. Neîndeplinirea obligațiilor, de către autoritățile locale, privind managementul câinilor și pisicilor fără stăpân. Localizare: toate pajiștile Impact: distrugerea cuiburilor și uciderea păsărilor.	3 3

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Păstrării de crescătorie, somnul pitic ș.a.	Peștii	2	3
<p>Cauza: Popularea cu specii (<i>Salvelinus fontinalis</i>) care au o valoare economică mai mare; neglijență datorată lipsei conștientizării în cazul anumitor specii fără valoare economică (de exemplu somn pitic).</p> <p>Localizare: toate păstrăvăriile, brațele moarte ale Mureșului, lacul Borzia</p> <p>Impact: competiție pe anumite resurse de hrană, consumul pontei speciilor importante dpdv conservativ, se poate ajunge până la eliminarea prin concurență pe anumite porțiuni a speciilor indigene.</p>			
8.3. Agenți patogeni			
Nu este cazul			
8.4. Material genetic introdus			
Nu este cazul			
8.5. Specii native problematice			
Nu este cazul			
8.6. Hibridizarea speciilor			
Nu este cazul			
9. Poluarea (provenită din surse din afara ariei sau generată în interiorul ariei protejate)			
9.1. Ape uzate de la gospodării și din canalizarea urbană			
Apa reziduală de la gospodării/case de vacanță care ajung în râuri/ pânza de apă freatică	Peștii	2	2
<p>Cauza: Interes pentru construirea de case de vacanță coroborat cu lipsa unui racti centralizat de canalizare, dar și a sistemelor individuale adecvate</p> <p>Localizare: Stația de epurare de la Toplita nu funcționează corespunzător; problemele sunt general acolo unde casele se află în apropierea cursurilor de apă.</p> <p>Impact: încărcarea apei cu material biologic, turbiditate crescută, colmatare</p>			
9.2. Ape uzate și canalizare de la facilitățile din aria protejată (de exemplu facilitățile turistice, toalete etc.)			
Nu este cazul			
9.3. Efluenți și deversări din surse industriale, miniere sau militare			

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Nu este cazul				
9.4. Efluenți din agricultură și silvicultură (de exemplu îngrășăminte și pesticide în exces)				
Poluarea cu uleiuri și combustibili în punctele de alimentare	Habitat 6430	Cauza: nerespectarea/necunoașterea prevederilor legale privind amenajarea punctelor de alimentare. Localizare: toată zona de proiect Impact: schimbarea caracteristicilor chimice ale solului și apelor subterane	1	1
9.5. Gunoi și deșeuri solide				
Depozitarea neconformă de deșeuri	Pești și vidră Specii de plante, habitate neforestiere	Cauza: management deficitar al deșeurilor, lipsa conștientizării Localizare: mai ales pe râul Mureș și în zonele rurale în special, zone de agrement, marginile de pădure din apropierea drumurilor, pășiți și pășuni Impact: modificarea calităților fizico-chimice ale apei și solului cu efecte asupra habitatelor, plantelor și animalelor acvatice	1	2
9.6. Poluanți atmosferici				
Nu este cazul				
9.7. Energie în exces (căldură, lumină, zgomot etc.)				
Nu este cazul				
10. Evenimente geologice				
10.1. Vulcani				
Nu este cazul				
10.2. Cutremure și tsunami				
Nu este cazul				
10.3. Alunecări de teren și avalanșe				
Nu este cazul				
10.4. Eroziunea și/sau colmatarea/depunerea de materiale				
Nu este cazul				
11. Amenințări datorate schimbărilor climatice sau altor fenomene climatice extreme				
11.1. Mutarea și modificarea habitatelor – schimbări majore în compoziția și localizarea habitatelor				

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Nu este cazul				
11.2. Secete				
Secarea bălților	<i>Bombina variegata</i> <i>Triturus montandonii</i>	Cauza: creșterea nivelului evapotranspirației. Localizare: toate pajiștile Impact: degradarea habitatelor	1	1
Scăderea debitelor apelor curgătoare	Peștii	Cauza: creșterea nivelului evapotranspirației și precipitații scăzute Localizare: toate cursurile de apă Impact: scăderea debitului și a nivelului apelor cu racti asupra speciilor care au nevoie de ape rezezi (de ex <i>Barbus (meridionalis) petenyi</i>)	1	2
Scăderea nivelului de apă freatică	Plantele, mai ales cele higrofile Habitatele 6430, 6440, 6510, 6520, 7230, 8220	Cauza: creșterea nivelului evapotranspirației și precipitații scăzute Localizare: toate zonele Impact: poate afecta dezvoltarea și chiar supraviețuirea plantelor. Modificări în structura și compoziția vegetației datorită proliferării speciilor invazive	1	1
11.3. Temperaturi extreme				
Nu este cazul				
11.4. Furtuni și inundații				
Viiturile	<i>Bombina variegata</i> <i>Triturus montandonii</i>	Cauza: ploi torențiale. Localizare: habitatele ripariene Impact: distrugerea habitatelor existente	1	1
12. Amenințări la adresa valorilor sociale și culturale specifice				
12.1. Pierderea legăturilor culturale, a cunoștințelor și/sau a practicilor de management tradiționale				
Renunțarea la livezi, la cultivarea pomilor fructiferi	<i>Ursus arctos</i>	Cauza: lipsa pieței de valorificare a fructelor Localizare: toate localitățile, cu excepție părții de Sud a RO SCI 0019 Impact: distrugerea habitatelor de hrănire reprezentate de livezi	2	2

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Abandonarea sistemelor pastorale, subpășunatul, lipsa cosirii	<i>Campanula serrata</i> Habitatele 6230*, 6410, 6440, 6510, 6520	Cauza: abandonarea acestor ractice și orientarea către alte activități, abandonul terenurilor, migrația tinerilor către orașe Localizare: Călimani-Gurghiu, Mlaștina după Luncă, pășunile abandonate Impact: distrugerea habitatului, restrângerea comunităților de plante caracteristice în favoarea celor ruderale.	1	1
12.2. Deteriorarea sau distrugerea unor situri naturale Nu este cazul				
12.3. Deteriorarea sau distrugerea unor situri antropice importante cu valoare culturală Nu este cazul				

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

C.3. Evaluarea tendințelor în starea valorilor ariei protejate

Analiza rezultatelor de la inventarierea și cartarea speciilor și habitatelor de interes conservativ, în corelație cu presiunile existente și amenințările preconizate, vor duce la stabilirea direcțiilor principale de management, respectiv a acțiunilor și măsurilor ce trebuie realizate pentru menținerea sau îmbunătățirea stării de conservare. În acest capitol sunt scoase în evidență principalele tendințe și problemele cu care se confruntă speciile și habitatele naturale din sit, fără a fi reluate cele prezentate în capitolele C1 și C2.

Inventarierea efectuată pe perioada proiectului, arată că starea speciilor și habitatelor de interes comunitar, în general, se înrăutățește. Excepție fac: habitatele forestiere cu suprafețe mari și reprezentative pentru zonă (molidișiri și făgete), *Crex crex*, caprimulgul, ursul brun și vidra, care sunt stabile.

Vulnerabilitatea speciilor și habitatelor din PNDMS+ se datorează în primul rând degradării condițiilor de mediu pentru râuri, habitate ripariene și pajiști umede și alpine. Principalele amenințări sunt regularizările, îndiguirile, suprapășunatul, braconajul (în special la lostrită) și unele practici neconforme în managementul forestier.

Existența schemelor voluntare de plăți agromediu vine în sprijinul acțiunilor de conservare, însă nu stimulează realizarea tuturor măsurilor necesare pentru speciile și habitatele de interes conservativ. Statul va trebui să asigure cât mai curând posibil scheme de plăți Natura 2000, în conformitate cu legislația europeană, pentru măsurile restrictive strict necesare pentru îmbunătățirea stării de conservare a speciilor și habitatelor.

Declinul turbăriilor și mlaștinilor, în mod particular, este generat nu doar de prezența amenințărilor antropice ci și de evoluția naturală a habitatelor de mlaștină spre aninișuri prin succesiune naturală sau alte tipuri de habitate umede. În acest caz presiunile antropice, de tipul regularizărilor și drenărilor, acționează ca factor agravant. Secetele prelungite din ultima perioadă agravează și mai mult starea turbăriilor și mlaștinilor.

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

În cazul speciilor de interes comunitar, se preconizează o posibilă creștere alarmantă a amenințărilor la adresa speciilor de mamifere mari, în special în urma eventualei extinderi a zonelor de intravilan, respectiv a zonelor construite din vecinătatea sitului, dar și prin fragmentarea generată de o posibilă îndesire a infrastructura de transport.

Una dintre amenințările majore este constituită de incendiile provocate pentru îndepărtarea vegetației nedorite de către proprietarii și gestionarii terenurilor. Acestea se dovedesc a avea impact major nu numai asupra habitatelor dar și a speciilor de faună, în special prin distrugerea cuiburilor, a locurilor de adăpost și odihnă.

Pe lângă amenințările majore, identificate în capitolul C2, există riscul apariției și aici a unor amenințări identificate clar în alte zone ale țării, cum ar fi, de exemplu, utilizarea terenurilor pentru activități tip off-road. AP fiind de mari dimensiuni, străbătută de drumuri naționale cu acces ușor, în condițiile creșterii numărului de persoane care practică acest sport, este necesar să se prevină apariția unei asemenea amenințări. De aceea, se recomandă luarea de măsuri preventive, cel puțin prin introducerea unei prevederi în regulamentul sitului. Este posibil să apară, pe viitor și alte asemenea amenințări, situație în care administratorul va trebui să stabilească măsuri de prevenire, chiar dacă în prezentul plan nu s-a identificat o acțiune sau măsură specială.

D. Strategia de management

D.1. Viziunea

Peisajul, tradițiile dar și valorile de biodiversitate reprezintă fundamentul dezvoltării comunităților locale din zona ariei protejate. Deși interesele de dezvoltare și tendința de antropizare a mediului sunt mari, efortul coordonat al celor ce trăiesc în zonă poate contribui la menținerea peisajului caracteristic, asigurând un minim de resurse și procese naturale necesare pentru condiții de viață bune și dezvoltare echilibrată. Ca urmare, viziunea pentru aceste arii, definită în procesul de elaborare a planului, este următoarea:

PNDMS+ este o zonă întinsă în care echilibrul om-natură a generat și păstrează în continuare un mediu de viață favorabil atât pentru comunități cât și pentru biodiversitate.

D.2. Zonarea Parcului Natural și organizarea teritorială a managementului în siturile Natura 2000

În cazul siturilor Natura 2000, obiectivul principal de management este cel de menținere sau refacere a stării de conservare favorabilă a habitatelor și speciilor de interes comunitar din anexele Directivei Habitate și a Directivei Păsări, identificate în cadrul sitului, pentru a contribui la susținerea diversității biologice în regiune, ca suport pentru activitățile economice și pentru asigurarea condițiilor optime de viață.

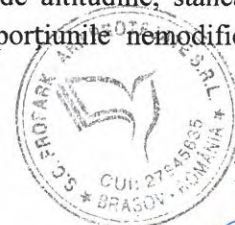
Anumite suprafețe, din cadrul PNDMS+, necesită o atenție sporită, fiind necesară menținerea habitatului în stare cât mai naturală, uneori chiar prin încurajarea proceselor naturale, cum ar fi, de exemplu, cazul habitatelor de pajiști umede, mlaștini și aninișuri. Altele necesită măsuri speciale de management, uneori asociate cu restricții în utilizarea resurselor naturale.

În baza analizei măsurilor de management, necesare pentru menținerea sau îmbunătățirea stării de conservare a valorilor de biodiversitate, se consideră că este oportună delimitarea unor suprafețe cu măsuri de management similare. Această delimitare are ca scop definirea și indicarea clară a activităților permise în diferitele zone ale AP și fundamentarea plăților compensatorii, în cazul în care acestea se impun din cauza restricțiilor. În cazul Parcului Natural Defileul Mureșului Superior s-a stabilit zonarea conform recomandărilor OUG 57 / 2007.

Au fost definite suprafețe cu reguli specifice din punct de vedere al managementului așa cum reiese din harta și tabelul de mai jos. Acestea sunt reguli generale, privind managementul PNDMS+. Regulile specifice sunt definite în Planul Operațional:

I. Suprafețe din Parcul Natural Defileul Mureșului Superior

- I.a Zonele de protecție integrală – ZPI – din PNDMS: sunt suprafețe reprezentate, în principal, de ansamblurile de habitate de aninișuri și pajiști umede, păduri din Tilio-Acerion pe versanți abrupti, grohotișuri și ravene, gorunetele de altitudine, stâncării, zone de trecere pentru carnivore și cursul râului Mureș în porțiunile nemodificate antropic semnificativ – figura 11

**Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate
anexe**

- I.b Zonele de management durabil – ZMD – din PNDMS: sunt reprezentate de habitate forestiere din zona tampon a zonelor de protecție integrală – în habitatele forestiere sunt permise doar lucrări de îngrijire și conducere precum și recoltări de masă lemnoasă cu asigurarea regenerării naturale
- I.c Zone de dezvoltare durabilă – ZDD – din PNDMS: - sunt în principal reprezentate de intravilanul localităților.
- II. Suprafețe din Parcul Național Călimani
- II.a Zona de protecție strictă – ZPS – PN Călimani – cuprinde Rezervația Științifică Jnepeniș cu Pinus cembra și jnepenișul din zona superioară a acesteia, până în golul alpin, respectiv fondul forestier de la Ocolul Silvic Vatra Dornei, inclus în parcelele 468B, C, 68A, B, E, 69A, B, C și 70 din UP II Călimani, respectiv UP V Neagra și fond forestier administrat de către OS Valea Șieului, UP IV Mărișel Suceava, respectiv u.a. 59B, 60-65. Pe lângă aceasta, cuprinde fond forestier administrat de către OS Valea Șieului, UP IV Mărișel Suceava, respectiv u.a. 23, 56-59%, 70B, și fondul forestier administrat de Ocolul Silvic Vatra Dornei, inclus în parcelele 492, 493, din UP II Călimani și u.a. 70B din Unitatea de Producție V Neagra, alături de vegetația forestieră din afara fondului forestier, amonte de Rezervația Științifică, respectiv parcelele silvopastorale 9-13 (primăria Mărișelu), 39-42 (primăria Cetate/Dumitrița)
- II.b Zona de protecție integrală – ZPI – PN Călimani⁴
- II.b.1 întreaga suprafață din afara fondului forestier, situată între limitele parcului, cu excepția enclavelor delimitate de fondul forestier inclus în zona de conservare durabilă sau care nu este nominalizată ca zonă de conservare durabilă. Aici sunt incluse: Rezervația peisagistică 12 Apostoli și Rezervația peisagistică mixtă Iezerul Călimanului;
- II.b.2 fond forestier: Ocolul Silvic Dorna Cândrenilor în U.P. I – Negrișoara, parcelele: 91, 92, 93, 133, 134, 141-146, 148-153, 184, D255%, D256%, D257%, D259%, D260%; U.P. III – Voroava, parcelele: 304, 53-58, 71- 77, 84-87, 388, 389, 397-408, , D180%, D185%, D186%, D187%, D188%; U.P. IV – Strunioru, parcelele: 54-57%, D118%, D119%, D120%. Ocolul Silvic Comunal Josenii Bârgăului-U.P.I Negrișoara, parcelele 154-158, 162-169, 173-177, 181-183, UP III Voroava parcelele 31-32, 53-58, 71-77, 84-88%. APPBD- Ocolul Silvic Dorna în U.P.I- Negrișoara, parcelele 98-101, 132. Ocolul Silvic Tihuța Colibița U.P. IV – Strunioru, parcelele: 6-15, 18, 19, 27-35, 38-42, 57%, 60, 61, UP IV Colbu parcelele 19, 20. Ocolul Silvic Vatra Dornei în U.P.IV – Buciniș, parcelele: 129-132; U.P. VI – Haita, parcelele: 91-94, 104 A, 105 A; U.P.VII – Sărișoare, parcelele: 5, 6. Ocolul Silvic Lunca Bradului în U.P. I – Ilva, parcelele: 96-139, 175-179, D199%, D201%, D202%; U.P.II – Ilișoara, parcelele: 195-200, 262, 263, 265-277, 284 A, 285-291; Ocolul Silvic Răstolița în U.P. IV – Secu Mijlociu, parcelele: 146 B, D, 162-176, 182-190, 207 B, D, 209 B, 223, 224C, 229-234; U.P. V- Tihu Bradu, parcelele: 18 A, 28A, 46, 47, 50-54, 67, 68, 70-78, 94A..

⁴ Zonarea parcului Național Călimani a fost preluată din Planul de Management al Parcului Național Călimani, ediția 2015

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

II.c Zona de dezvoltare durabilă – ZDD – PN Călimani – suprafețele de fond forestier și suprafețele din afara fondului forestier, din interiorul parcului conform Hotărârii Guvernului nr. 230/2003, cu excepția celor incluse la punctele II.a. și II.b. – figura 3

III. Suprafețe din Situri N2000

III.a Suprafețe cu management activ al habitatelor și speciilor din situri N2000 – suprafețele din situri N2000, mai puțin suprafața parcurilor naturale și naționale și suprafețele incluse în intravilan – figura 4

III.b Suprafețe de dezvoltare durabilă din Situri N2000: – suprafețele care fac parte în prezent din zona de intravilan a localităților și incluse în siturile N2000. Aceste suprafețe nu fac obiectul reglementărilor Planului de management, cu excepția măsurilor de protecție a cuiburilor de barză și a coloniilor de lilieci.

În situațiile în care, pe anumite suprafețe se impun prin acest plan de management măsuri restrictive ce conduc la pierderi economice (altele decât cele impuse de legislație specifică pentru managementul terenurilor și resurselor respective), aceste zone vor fi cartate și înregistrate, urmând ca, în condițiile legii, să se solicite acordarea de compensații pentru respectarea prevederilor restrictive din Planul de Management, în funcție de pierderile estimate (Legea 49/2011, art 26).

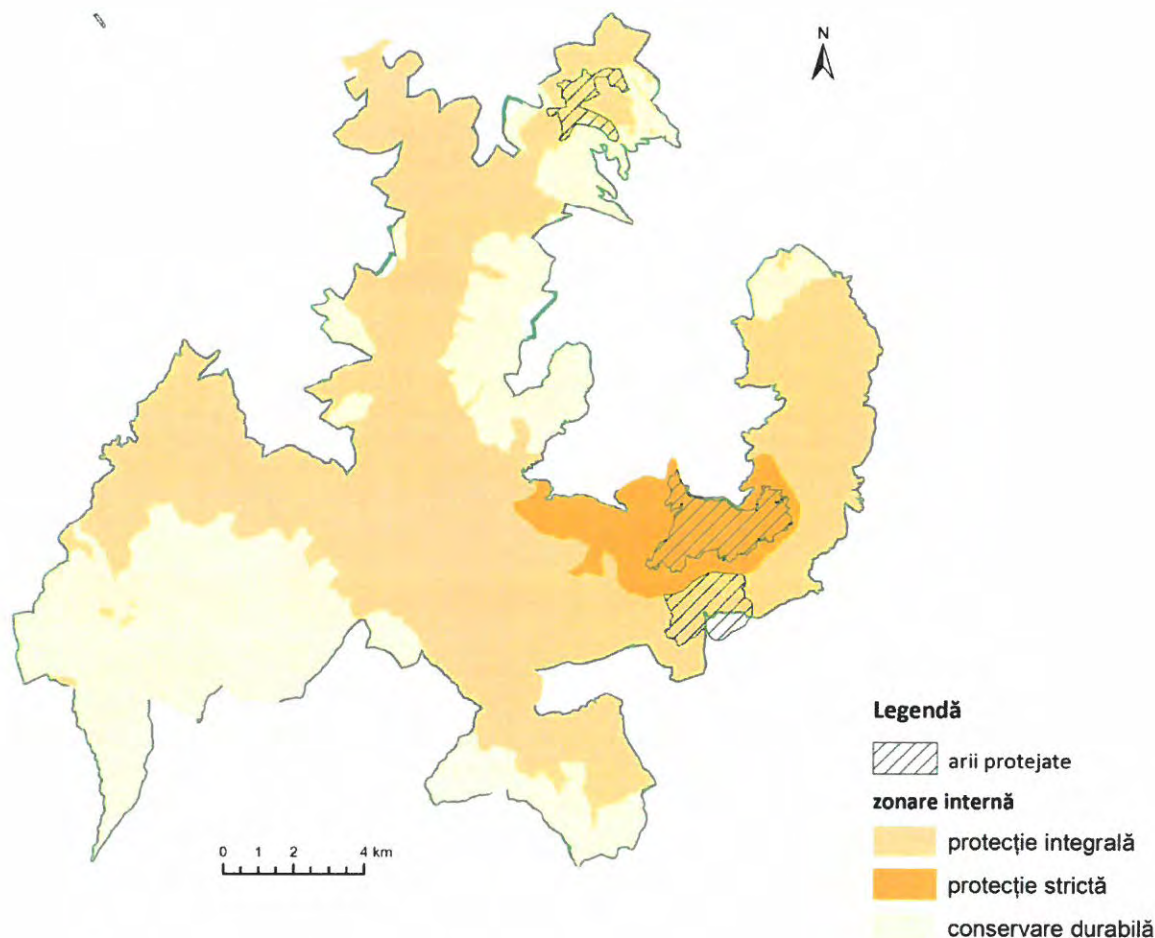

Figura. 10 Zonarea internă a Parcului Național Călimani

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

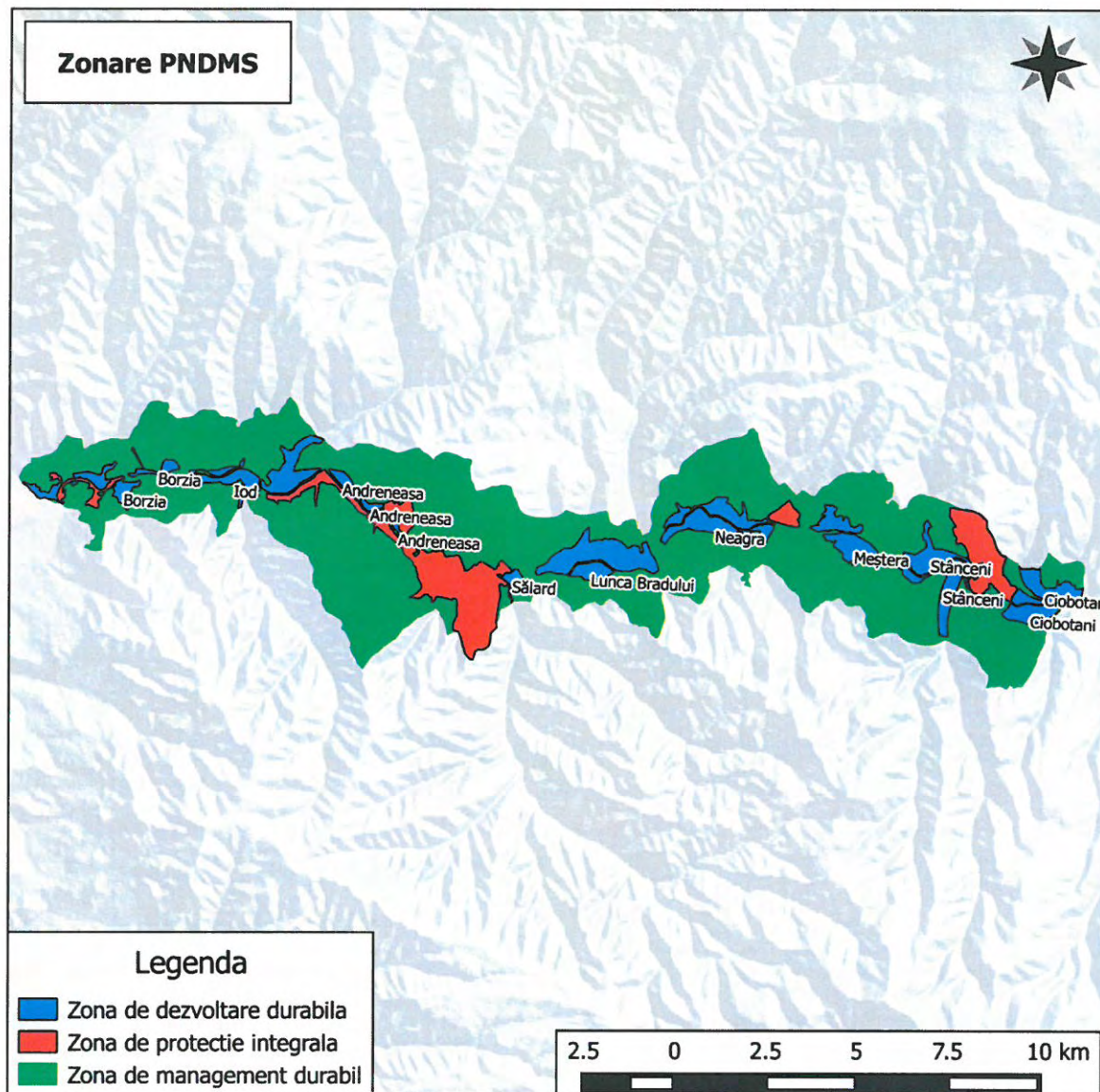

Figura 11. Zonarea internă a Parcului Natural Defileul Mureșului Superior

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

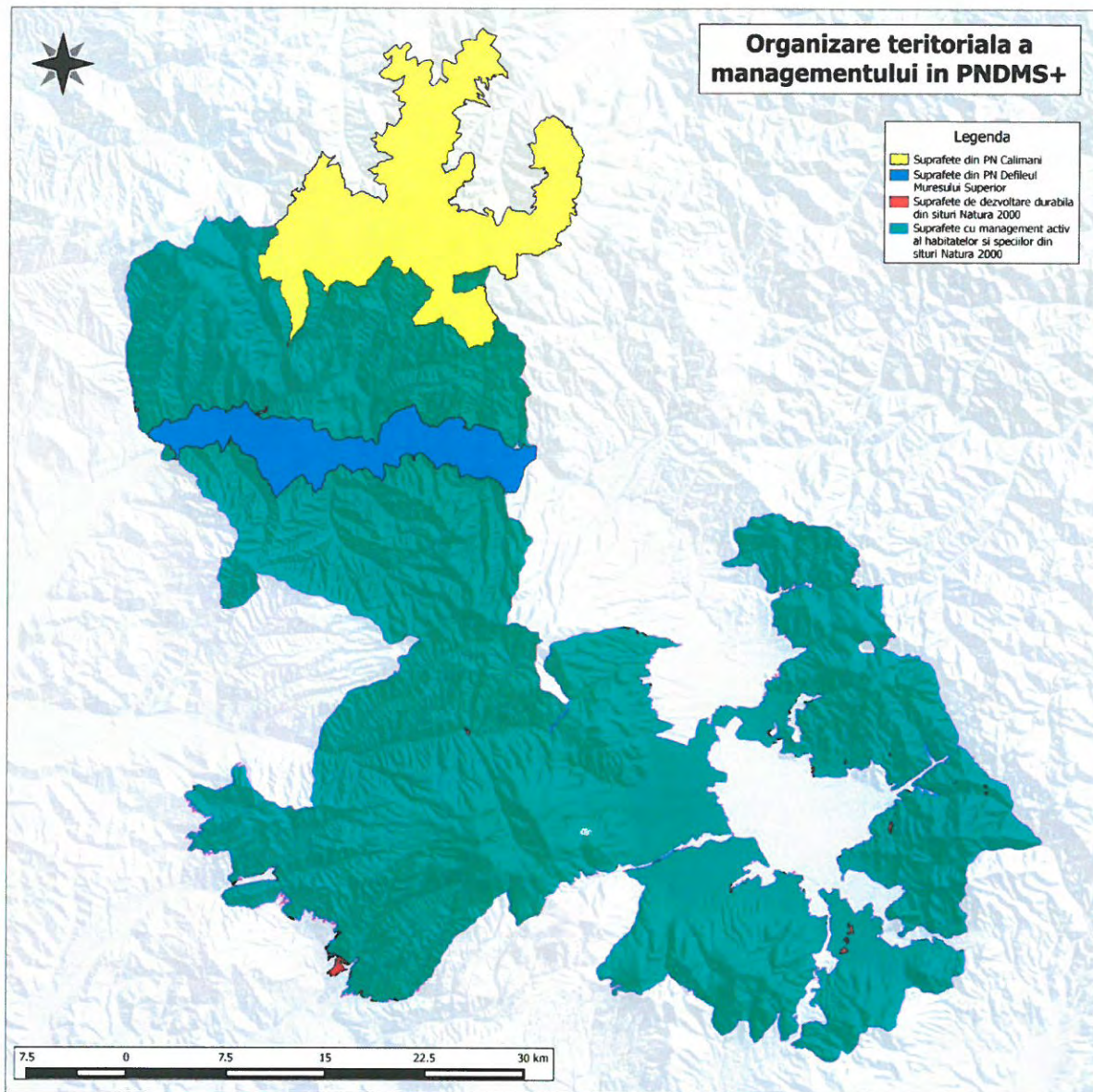

Figura 12. Organizarea teritorială a PNDMS+

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Tabel 24. Restricțiile și măsurile speciale de management pentru zonele din PNDMS+

Denumirea suprafeței cu măsuri specifice de conservare	Suprafață		Restricții, măsuri de management
	(ha)	%	
I. Suprafețe din Parcul Natural Defileul Mureșului Superior			
Zonele de protecție integrală din PNDMS	846	0,4	<ul style="list-style-type: none"> În această zonă nu sunt permise investiții. Activitățile permise sunt cele menționate în O.U.G. nr. 57/2007 cu modificările și completările ulterioare.
Zonele de management durabil din PNDMS	7099	3,4	<ul style="list-style-type: none"> În această zonă nu sunt permise investiții noi. Activitățile permise sunt cele menționate în O.U.G. nr. 57/2007 cu modificările și completările ulterioare.
Zone de dezvoltare durabilă din PNDMS	1543	0,7	<ul style="list-style-type: none"> Activitățile permise sunt cele menționate în O.U.G. nr. 57/2007 cu modificările și completările ulterioare.
II. Suprafețe din Parcul Național Călimani⁵			
Zonele de protecție integrală din PNC	1.128	0,5	<ul style="list-style-type: none"> În această zonă nu sunt permise investiții. Activitățile permise sunt cele menționate în O.U.G. nr. 57/2007 cu modificările și completările ulterioare.
Zonele de conservare durabilă din PNC	15.681,6	7,5	<ul style="list-style-type: none"> În această zonă nu sunt permise investiții noi. Activitățile permise sunt cele menționate în O.U.G. nr. 57/2007 cu modificările și completările ulterioare.
Zone de dezvoltare durabilă din PNC	7.747,29	3,7	<ul style="list-style-type: none"> Activitățile permise sunt cele menționate în O.U.G. nr. 57/2007 cu modificările și completările ulterioare.
III. Suprafețe din Situri N2000			
Suprafețe cu management activ al habitatelor și speciilor	174.534	83,6	<ul style="list-style-type: none"> Pădurile, pajiștile și terenurile arabile vor fi lucrate în mod durabil, în conformitate cu măsurile de conservare stabilite prin Planul Operațional –Capitolul D- pentru asigurarea protecției speciilor protejate și a habitatelor vecine.

⁵ Restricțiile și măsurile de management sunt în conformitate cu prevederile Parcului Național Călimani

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Suprafețe de dezvoltare durabilă	280	0,1	<ul style="list-style-type: none">Sunt permise activități durabile, fără impact asupra mediului, dezvoltarea infrastructurii de turism și de vizitare. Va fi permisă continuarea activităților agricole și industriale existente înainte de desemnarea ariei protejate
Total	208.859	100	

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

D.3. Strategia de management

Având în vedere valorile PNDMS+ și amenințările identificate la adresa lor, precum și tendințele descrise prin evaluarea acestora, pentru realizarea viziunii, managementul PNDMS+ se va integra în cadrul a 5 Programe de management, după cum urmează:

Programul 1. Managementul biodiversității

Scop: Menținerea / refacerea stării favorabile de conservare pentru habitatele și speciile de interes conservativ prin aplicarea și îmbunătățirea măsurilor de management în colaborare cu proprietarii /adminisistratorii de terenuri și resurse naturale.

Asigurarea condițiilor necesare pentru conservarea biodiversității este principalul obiectiv al PNDMS+. Acțiunile de management vor fi orientate spre menținerea sau refacerea stării favorabile de conservare a speciilor și habitatelor, respectiv gestionarea ecosistemelor astfel încât să se îmbunătățească caracteristicile naturale și serviciile de mediu în zonă. Măsurile de management vor fi orientate cu precădere spre diminuarea/eliminarea cauzelor, care au fost identificate pentru presiunile și amenințările de intensitate și extindere mare și medie. În situațiile în care cauzele nu pot fi influențate de către administratori și partenerii de management, se vor stabili măsuri care să reducă impactul amenințărilor asupra valorilor de biodiversitate.

Sub-programul 1.1. Managementul speciilor și habitatelor

Obiectiv: Reglementarea managementului resurselor naturale din PNDMS+ în vederea menținerii stării de conservare a speciilor și habitatelor și a refacerii/demarării procesului de refacere pentru minim 10% din habitatele degradate, pe perioada celor 5 ani.

Sub-programul 1.2. Managementul rețelei hidrografice

Obiectiv: Asigurarea apei la nivel cantitativ și calitativ adecvat pentru menținerea stării de conservare favorabilă a habitatelor și speciilor de interes conservativ prin reglementarea activităților de gospodărire a apelor.

Programul 2. Turism și promovare

Scop: Integrarea ariilor protejate în strategia și programele de vizitare ale zonei și îmbunătățirea infrastructurii de vizitare în vederea contribuției la conștientizarea importanței valorilor naturale și la dezvoltarea economică a comunităților locale.

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Programul 3. Informare, conștientizare, educație ecologică

Scop: Creșterea nivelului de acceptare a PNDMS+ și obținerea sprijinului factorilor interesați în vederea realizării obiectivelor de conservare ale PNDMS+ prin activități de informare, conștientizare, educație ecologică, în colaborare cu factorii interesați și comunitățile locale.

Sub-programul 3.1. Informare și conștientizare

Obiectiv: Inițierea și implementarea de programe de informare și conștientizare în vederea creșterii gradului de conștientizare și acceptare a statutului de PNDMS+ în următorii 5 ani..

Subprogramul 3.2. Educație ecologică

Obiectiv: Realizarea de activități educative pe tema conservării naturii în cel puțin 60% din unitățile de învățământ din comunitățile relevante pentru PNDMS+.

Subprogramul 3.3. Promovare

Obiectiv: Creșterea atractivității zonei prin promovarea valorilor naturale și culturale ale zonei prin evenimente și programe organizate în colaborare cu autoritățile locale și turoperatori.

Programul 4: Administrare

Scop: : Asigurarea unei structuri funcționale de management în scopul implementării eficiente a Planului de Management al PNDMS+.

Sub-programul 4.1. Resurse umane, financiare și materiale

Obiectiv: Asigurarea unui minim de personal calificat pentru managementul PNDMS+ și asigurarea resurselor financiare și materiale necesare implementării planului de management.

Sub-programul 4.2. Managementul administrativ curent

Obiectiv: Asigurarea cadrului general administrativ în vederea realizării eficiente a măsurilor de management.

Programul 5. Monitorizare și evaluare

Scop: Implementarea unui sistem de monitorizare a planului de management prin analiza și evaluarea periodică a acțiunilor și indicatorilor cheie în vederea adaptării planului de acțiune.

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

D.4. Planul operațional

Pentru implementarea strategiei de management prezentată la capitolul anterior s-au definit principalele direcții de management pentru primii 5 ani de implementare a Planului de Management. Direcțiile descriu ceea ce trebuie realizat de către gestionarii terenurilor și resurselor de pe teritoriul PNDMS+ și ceea ce trebuie să urmărească Administrația pentru a realiza obiectivele de management pentru programele și sub-programele definite în cadrul strategiei. Activitățile necesare sunt descrise în Capitolul D.5. Măsurile specifice pentru conservarea speciilor și habitatelor și sunt redate în fișele speciilor/habitatelor (Tabelul. 26 – Activități și măsuri specifice de management). Activitățile detaliate se vor stabili de către administrație, prin Planul de lucru anual.

IMPORTANT: În ceea ce privește responsabilitatea implementării direcțiilor de management descrise în Planul operațional, este important să se înțeleagă următoarele: obligația și responsabilitatea adaptării managementului terenurilor și al resurselor naturale la obiectivele PNDMS+ revine proprietarilor și gestionarilor de drept, conform prevederilor OUG 57/2011, articolul 21 alineatul 4. De asemenea, așa cum s-a precizat și la capitolul A. Introducere, responsabilitatea reglementării activităților de pe teritoriul PNDMS+ în conformitate cu prevederile Planului de management revine autorităților competente, în colaborare cu administratorul AP –conform OUG 57/2007, articolul 21 alineatul 6-, fapt reflectat în coloana "Responsabilitate pentru implementare" din Tabelul 25.

Administratorul propune măsurile și activitățile de management în baza recomandărilor specialiștilor în conservarea biodiversității și se implică în mod activ în stabilirea, împreună cu gestionarii, a modalităților în care se pot implementa direcțiile stabilite. Ca urmare, atunci când se definesc Direcțiile de management –coloana 1 a Tabelului 25- acestea se referă nu numai la obligațiile sau acțiunile realizate de custode, ci și la cele ale factorilor interesați direct implicați.

De exemplu, dacă acțiunea se referă la "reglementarea activităților de" – obligativitatea reglementării revine autorității desemnate legal, Administrația având rolul, prin emiterea unui aviz, de a se implica activ în armonizarea reglementărilor cu cerințele speciilor și habitatelor. Mai precis, în cazul direcției de management 1.2.1. "Reglementarea managementului rețelei hidrografice astfel încât să se asigure condițiile necesare conservării habitatelor și speciilor de interes conservativ" – reglementarea acestor activități se face de autoritățile competente, rolul administratorului fiind acela, ca prin emiterea unui aviz să solicite adaptarea acestora la cerințele speciilor, explicând motivele pentru care adaptarea este necesară și contribuind la identificarea de soluții.

Prin urmare, îndeplinirea indicatorilor menționați în Planul Operațional este un obiectiv comun pentru toți cei implicați în managementul PNDMS+ - proprietari, administratori, MMSC, Administrația PNDMS+, consilii locale/județene, etc. -. Dacă luăm spre exemplu indicatorul " 3 zone de recreere amenajate", administratorul nu este responsabil de alocarea resurselor financiare proprii pentru amenajarea celor 3 zone de recreere. Administratorul are însă obligația de a coordona managementul general zonal, prin avize, parteneriate și activități suport, în vederea amenajării în decursul celor 5 ani a minim 3 zone de recreere amenajate.

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Având în vedere resursele limitate de care dispune administratorul, precum și faptul că în prezent nici un administrator de arie protejată nu are asigurat un sprijin financiar continuu, direcțiile de management au fost prioritizate după cum urmează:

- **prioritatea 1** – direcțiile de management care sunt foarte importante pentru realizarea obiectivelor și pentru realizarea cărora administratorul trebuie să facă tot posibilul să identifice resursele necesare;
- **prioritatea 2** – direcțiile importante de management, dar a căror realizare nu este critică pentru atingerea obiectivelor. Administratorul va depune eforturi pentru a le realiza;
- **prioritatea 3** – direcții care pot contribui la realizarea obiectivelor, dar nerealizarea lor nu va influența în mod negativ AP. Se vor realiza doar dacă apar oportunități pentru atragerea resurselor necesare.

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Tabel 25. Principalele direcții de management

Programul 1: Managementul biodiversității		Prioritate					Responsabilitatea principală pentru implementare
Scop: Menținerea / refacerea stării favorabile de conservare pentru habitatele și speciile de interes conservativ prin aplicarea și îmbunătățirea măsurilor de management în colaborare cu proprietarii /adminstratorii de terenuri și resurse naturale precum și cu alți factori interesați		An 1 2016	An 2 2017	An 3 2018	An 4 2019	An 5 2020	
Sub-programul 1.1 Managementul speciilor și habitatelor		Indicator de finalizare					Responsabilitatea principală pentru implementare
Obiectiv: Reglementarea managementului resurselor naturale din PNDMS+ în vederea menținerii stării de conservare a speciilor și habitatelor și a refacerii/demarării procesului de refacere pentru minim 10% din habitatele degradate, pe perioada celor 5 ani.							
1.1.1. Menținerea habitatelor de pajiști aflate în stare bună de conservare	ha habitate pajiști: vezi tabelul 9	1	✓	✓	✓	✓	MMAP, Administrator PNDMS+, utilizatorii pajiștilor, ANIF
1.1.2. Refacerea stării de conservare pentru habitatele de pajiști cu stare de conservare nefavorabilă	Minim 5 ha habitat 6150 refăcut	3				✓	MMAP, ANIF în colaborare cu Administrator PNDMS+ și utilizatorii pajiștilor
1.1.3. Menținerea condițiilor favorabile pentru speciile dependente de habitate de pajiști	Stare de conservare favorabilă pentru specii dependente de pajiști Minim 15 Ha pășunate cu bovine și	1	✓	✓	✓	✓	MMAP, Administrator PNDMS+, Transelectrica, utilizatorii pajiștilor, ANIF

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

	cabaline prin susținerea Administrator PNDMS+						✓	
	1 studiu privind capacitatea de suport a pajștilor					✓		
	Minim 10 stâlpi izolați					✓		
1.1.4. Menținerea habitatelor de mlaștini și turbării luând în considerare și procesele naturale	ha mlaștini și turbării menținute: vezi tabelul 9 5 rezervații delimitate în teren	1	✓	✓	✓	✓	✓	MMAP, proprietari de terenuri, Administrator PNDMS+, investitori
1.1.5. Refacerea habitatelor de turbării și mlaștini prin reconstrucții ecologice, dacă este cazul	Minim 5 ha turbării și mlaștini refăcute	3	✓			✓		MMAP, Administrator PNDMS+, investitori, proprietari de terenuri, ANIF
1.1.6. Menținerea habitatelor forestere aflate în stare bună de conservare	ha habitate forestere: vezi tabelul 9	1	✓	✓	✓	✓	✓	MMAP, Administrator PNDMS+, proprietari/administratori de păduri, firme de exploatare, ITRSV, GNM
1.1.7. Refacerea stării de conservare pentru habitatele forestiere cu stare de conservare nefavorabilă	50% din suprafața de aniș din fond forestier, inclusă în subparcele separate	1	✓	✓	✓	✓	✓	MMAP, Administrator PNDMS+, proprietari/administratori de păduri
1.1.8. Menținerea condițiilor favorabile pentru speciile dependente de habitate forestere	Stare de conservare favorabilă specii dependente de păduri 5 bariere pentru limitarea	1	✓	✓	✓	✓	✓	MMAP, Administrator PNDMS+, proprietari/administratori de păduri, firme de exploatare,

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

habitatelor de interes de conservare	comunitar							GNM, autorități locale
0 ha afectate în afara perimetrului avizat	0 ha afectate în afara perimetrului avizat							
1.1.12. Menținerea condițiilor favorabile pentru speciile dependente de terenuri agricole	Stare de conservare favorabilă pentru specii dependente de terenuri agricole Minim 1 inițiativă locală nouă de agricultură ecologică	1						MMAP, Administrator PNDMS+, proprietari, fermieri
1.1.13. Asigurarea respectării legislației cu privire la impozitul pe teren, în cazul în care se impun restricții de utilizare cu scop de conservare prin avizarea solicitărilor din partea proprietarilor / administratorilor de terenuri agricole. (Legea 49/2011, art. 26 alin 3)	0 sesizări de neconformitate	1						Administrator PNDMS+, Autorități locale
1.1.14. Inventarierea și stabilirea stării de conservare a habitatelor de interes comunitar, altele decât cele menționate în Formularele Standard și stabilirea de măsuri de management, dacă este necesar	1 studiu	3						MMAP, Administrator PNDMS+
1.1.15. Managementul terenurilor din imediata vecinătate a PNDMS+ astfel încât să se asigure starea de conservare favorabilă pentru speciile de interes de conservare din PNDMS+	0 proiecte cu impact negativ în vecinătate Minim 1 documentație pentru protecția zonelor învecinate	2						MMAP, Consilii Județene, primării, ONG-uri de profil, proprietari/administratori de terenuri, Administrator PNDMS+

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

	Minim 10 locații pentru lilieci protejate Minim 1 traseu off-road realizat						✓	✓
--	---	--	--	--	--	--	---	---

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și arile naturale protejate anexe

Subprogramul 1.2: Managementul rețelei hidrografice		Prioritate					Responsabilitatea principală pentru implementare
Obiectiv: Asigurarea apei la nivel cantitativ și calitativ adecvat pentru menținerea stării de conservare favorabilă a habitatelor și speciilor de interes conservativ prin reglementarea activităților de gospodărire a apelor		An 1 2016	An 2 2017	An 3 2018	An 4 2019	An 5 2020	
Indicator de finalizare							
1.2.1. Reglementarea managementului rețelei hidrografice astfel încât să se asigure condițiile necesare conservării habitatelor și speciilor de interes conservativ	0 proiecte avizate în habitate sau habitatele speciilor de interes comunitar	✓	✓	✓	✓	✓	Apele Române, SGA, MMAP, Administrator PNDMS+
	Minim 1 km fâșii de arbori plantate				✓		
	Minim 3 localități sprijinite pentru epurarea apelor uzate					✓	
	1 studiu de cartare zone inundabile		✓				
1.2.2. Reglementarea managementului rețelei hidrografice astfel încât să se asigure conectivitatea pentru speciile și habitatele de interes de conservare.	0 proiecte cu impact de izolare avizate	✓	✓	✓	✓	✓	Apele Române, SGA, MMAP, Administrator PNDMS+
	0 populații pești izolate					✓	
	Minim 3 praguri îndepărtate					✓	
1.2.3. Menținerea aninișurilor, prin participarea la reglementarea lucrărilor de amenajări hidrotehnice	0 proiecte cu impact negativ avizate	✓	✓	✓	✓	✓	ANIF, MMAP, Administrator PNDMS+, utilizatorii pajștilor

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și arile naturale protejate anexe

<p>1.2.4. Menținerea pajiștilor umede, a mlaștinilor, turbăriiilor și a comunităților de ierburi înalte de lizieră, prin participarea la reglementarea lucrărilor de desecare și a celor de refacere a sistemelor de desecare existente</p>	<p>0 proiecte cu impact negativ avizate</p>	<p>1</p>	<p>V</p>	<p>V</p>	<p>V</p>	<p>V</p>	<p>ANIF, MMAP, Administrator PNDMS+, utilizatorii pajiștilor</p>
---	---	----------	----------	----------	----------	----------	--

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și arile naturale protejate anexe

Programul 2: Turism și promovare	Indicator de finalizare	Prioritate	An 1 2016	An 2 2017	An 3 2018	An 4 2019	An 5 2020	Responsabilitatea principală pentru implementare
Scop: Integrarea arilor protejate în strategia și programele de vizitare ale zonei și îmbunătățirea infrastructurii de vizitare în vederea contribuției la conștientizarea importanței valorilor naturale și la dezvoltarea economică a comunităților locale.								
2.1. Promovarea includerii valorilor naturale în strategiile de turism ale județului și regiunii	0 întâlniri de planificare strategică locale sau regionale fără participarea MMAP, Administrator PNDMS+	3	✓	✓	✓	✓	✓	MMAP, Administrator PNDMS+, Consilii locale/județene, Prefecturi
2.2. Identificarea de potențiali parteneri și inițierea și implementarea de proiecte / programe pentru promovarea zonei în programe turistice	Minim 1 proiect de promovare turistică	3	✓	✓	✓	✓	✓	MMAP, Administrator PNDMS+, Consilii locale/județene
2.3. Proiectarea și amenajarea de trasee turistice, cu prioritate cele ce îndeplinesc condițiile pentru ecoturism, pe teritoriul PNDMS+ și în vecinătate, cu legături, dacă este posibil și relevant, cu trasee din alte zone importante pentru conservare.	Cel puțin 100 km trasee noi Minim 5 puncte de odihnă și adăpost pe trasee	3	✓	✓	✓	✓	✓	MMAP, Administrator PNDMS+, CJ, ONG-uri
2.4. Încurajarea realizării de pachete de programe turistice care integrează valorile PNDMS+ și le promovează, în parteneriat cu factori interesați relevanți.	1 documentație privind Strategia de vizitare PNDMS+ Cel puțin trei pachete de programe turistice integrează PNDMS+	3		✓				MMAP, Administrator PNDMS+, Turoperatori din zonă

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și arile naturale protejate anexe

Programul 3: Informare, conștientizare, educație ecologică		Prioritate					Responsabilitatea principală pentru implementare
Scop: Creșterea nivelului de acceptare a PNDMS+ și obținerea sprijinului factorilor interesați în vederea realizării obiectivelor de conservare ale PNDMS+ prin activități de informare, conștientizare, educație ecologică, în colaborare cu factorii interesați și comunitățile locale.		An 1 2016	An 2 2017	An 3 2018	An 4 2019	An 5 2020	
Sub-programul 3.1. Informare și conștientizare							
Obiectiv: Creșterea cu cel puțin 10% a nivelului de conștientizare și acceptare a statutului de PNDMS+ în următorii 5 ani.							
Indicator de finalizare							
3.1.1. Întocmirea unui plan de comunicare pentru identificarea celor mai eficiente metode și acțiuni de comunicare cu diferitele grupuri de factori interesați	1 Plan de comunicare actualizat	1		√			MMAP, Administrator PNDMS+
3.1.2. Informarea continuă a publicului larg cu privire la managementul PNDMS+ și la oportunități de finanțare legate de conservarea habitatelor și speciilor prin mass media și pagina web a PNDMS+	Minim 2 puncte administrative Minim 6 panouri informative noi	1	√			√	MMAP, Administrator PNDMS+
3.1.3. Organizarea de evenimente de conștientizare legate de PNDMS+ și de promovare a acesteia	Minim 4 campanii majore	3	√	√	√	√	MMAP, Administrator PNDMS+
Subprogramul 3.2. Educație ecologică							
Obiectiv: Realizarea de activități educative pe tema conservării naturii în cel puțin 60% din unitățile de învățământ din comunitățile relevante pentru PNDMS+.							
Indicator de finalizare		Prioritate					
3.2.1. Pregătirea de pachete educative (tematice) și identificarea colaboratorilor / partenerilor pentru	Minim 2 pachete educative	3			√		MMAP, Administrator

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și arile naturale protejate anexe

realizarea de evenimente educative în școli	Minim trei școli partenerere							PNDMS+
3.2.2. Organizarea de activități de educație ecologică pentru diferite grupe de vârstă	Minim 20 evenimente educative	3	✓	✓	✓	✓	✓	MMAP, Administrator PNDMS+
3.2.3. Realizarea și întreținerea infrastructurii de educație ecologică	Minim 5 poteci tematice 1 centru de educație ecologică	2			✓		✓	MMAP, Administrator PNDMS+, autorități locale, Inspectorate școlare
<p>Subprogramul 3.3. Promovare</p> <p>Obiectiv: Creșterea atractivității zonei prin promovarea valorilor naturale și culturale ale zonei prin evenimente și programe organizate în colaborare cu autoritățile locale și turoperatori.</p>								
	Indicator de finalizare		An 1 2016	An 2 2017	An 3 2018	An 4 2019	An 5 2020	Responsabilitatea principală pentru implementare
3.3.1. Oferirea de informații despre valorile naturale și promovarea includerii lor în strategiile și programele de dezvoltare ale județului și regiunii	0 strategii locale/regionale elaborate fără participarea MMAP, Administrator PNDMS+	3	✓	✓	✓	✓	✓	MMAP, Administrator PNDMS+
3.3.2. Promovarea, alături de comunitățile locale, a valorilor și specificului PNDMS+ pentru creșterea numărului de vizitatori și atragerea de potențiali parteneri în vederea creșterii beneficiilor aduse comunităților locale.	Cel puțin un proiect comun de promovare a zonei Participare la / organizare cel puțin trei evenimente / an	2	✓	✓	✓	✓	✓	MMAP, Administrator PNDMS+

Planul de management al Parcului Natural Defileul Muresului Superior și ariile naturale protejate anexe

Programul 4: Administrare

Scop: Asigurarea unei structuri funcționale de management în copul implementării eficiente a Planului de Management al PNDMS+.

Subprogramul 4.1. Resurse umane, financiare și materiale

Obiectiv: Asigurarea unui minim de personal calificat pentru managementul PNDMS+ și asigurarea resurselor financiare și materiale implementarea planului de management.

Responsabilitatea principală pentru implementare

An 1 2016
An 2 2017
An 3 2018
An 4 2019
An 5 2020

Indicator de finalizare

Prioritate

4.1.1. Identificarea de surse de finanțare și elaborarea de proiecte pentru asigurarea resurselor necesare menținerii unei echipe minime de management al PNDMS+ și pentru implementarea măsurilor de management	Minim 7 persoane cu contract permanent de muncă 1 sediu funcțional Acoperirea a minim 80% din necesarul financiar pentru direcțiile cu prioritatea 1	1	✓	✓	✓	✓	✓	MMAP, Administrator PNDMS+
4.1.2. Asigurarea instruirii periodice a personalului implicat în administrarea PNDMS+	Minim 7 persoane instruite	1	✓	✓	✓	✓	✓	MMAP, Administrator PNDMS+
4.1.3. Cooptarea și managementul eficient al voluntarilor pentru realizarea de activități specifice	Cel puțin 100 voluntari cooptați	3	✓	✓	✓	✓	✓	MMAP, Administrator PNDMS+
4.1.4. Încheierea de contracte de parteneriat cu universități, ONG-uri și alte entități în vederea eficientizării asigurării resurselor necesare pentru management și implementarea planului de	Cel puțin 20 parteneriate	3	✓	✓	✓	✓	✓	Administrator PNDMS+

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și arile naturale protejate anexe

management										
4.1.5. Identificarea temelor prioritare pentru cercetare și asigurarea resurselor necesare pentru efectuarea acestora în colaborare cu instituții relevante	Cel puțin o temă în curs de cercetare	3	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	MMAP, Administrator PNDMS+
4.1.6. Implementarea unui sistem eficient de supraveghere continuă a fondului forestier.	1 sistem de supraveghere	3								MMAP, Administrator PNDMS+, autorități, proprietari/administratori de pădure.
4.1.7. Completarea informațiilor necesare pentru managementul valorilor specifice Parcului Natural Defileul Mureșului Superior	1 studiu	2								MMAP, Administrator PNDMS+
Subprogramul 4.2. Managementul administrativ curent Obiectiv: Asigurarea cadrului general administrativ în vederea realizării eficiente a măsurilor de management	Indicator de finalizare	Prioritate	An 1 2016	An 2 2017	An 3 2018	An 4 2019	An 5 2020	Responsabilitatea principală pentru implementare		
4.2.1. Elaborarea planurilor anuale de lucru și revizuirea lor, în funcție de necesități	Un plan de lucru pe an	1	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	Administrator PNDMS+
4.2.2. Clarificarea limitelor rezervațiilor naturale având în vedere inventarierea efectuată în teren și măsurile de management pentru valorile din fiecare rezervație	4 rezervații naturale cu limite clare	2		✓						MMAP, Administrator PNDMS+, APM HR
4.2.3. Identificarea neconcordanțelor din legislația sectoarelor relevante și legislația de mediu și promovarea de propuneri de soluții pentru	Minim 1 Raport/scrioare de poziție	3		✓						Administrator PNDMS+

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

managementul ariilor protejate similare.									
4.2.4. Corelarea/actualizarea limitelor PNDMS+ cu distribuția actuală a valorilor de biodiversitate	3 documentații transmise							✓	MMAP, Administrator PNDMS+

<p>Programul 5: Monitorizare și evaluare</p> <p>Scop: Implementarea unui sistem de monitorizare a planului de management prin analiza și evaluarea periodică a acțiunilor și indicatorilor cheie în vederea adaptării planului de acțiune.</p>									
<p>Indicator de finalizare</p>									
5.1. Implementarea Planului de Monitoring al PNDMS+	Colectarea cel puțin a informațiilor legate de activitățile cu prioritatea 1							An 1 2016 An 2 2017 An 3 2018 An 4 2019 An 5 2020	Responsabilitatea principală pentru implementare
		1						✓	MMAP, Administrator PNDMS+
5.2. Evaluarea eficienței managementului PNDMS+	Cel puțin o evaluare pe an							✓	Administrator PNDMS+
5.3. Analiza rezultatelor monitorizărilor și îmbunătățirea măsurilor de management utilizând informațiile din analize	Cel puțin o analiză pe an							✓	Administrator PNDMS+

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

D.5. Activități și măsuri de management specifice pentru implementarea planului operațional

Pentru realizarea obiectivelor stabilite prin Planul Operațional este necesar să se planifice și să se realizeze activități de management și să se stabilească măsuri specifice, respectiv să se asigure aplicarea legislației. În acest subcapitol se prezintă activități și măsuri specifice ce se vor implementa în PNDMS+.

Activitățile specifice vor fi incluse în planurile anuale, iar măsurile specifice se vor reflecta în Regulamentul AP.

În tabelul de mai jos se prezintă activitățile necesare și măsurile specifice ce se impun pentru realizarea direcțiilor de management. În măsura în care în perioada de implementare se vor stabili alte activități și măsuri care necesită acordul și colaborarea factorilor interesați, administratorul se obligă să se consulte cu aceștia.

Tabel 26. Modalități de implementare ale măsurilor de management și măsuri de specifice

Direcții de management (definite în Planul operațional)	Activități și măsuri specifice
Programul 1: Managementul biodiversității	
Sub-programul 1.1 Managementul speciilor și habitatelor	
1.1.1.1. Menținerea habitatelor de pajști aflate în stare bună de conservare	Activități de management: -patrulări, avizări de proiecte, informare-conștientizare Măsuri specifice: Vezi fișele habitatelor:6410, 6440, 6510, 6430, 3260, 6150, 6190, 6210, 6230, 6520, 8220, 6240

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Direcții de management (definite în Planul operațional)	Activități și măsuri specifice
1.1.2. Refacerea stării de conservare pentru habitatele de pajiști cu stare de conservare nefavorabilă	<p>Activități de management:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Refacerea stării de conservare a habitatului 6150, pe minim 5 ha, prin cosirea mecanică și îndepărtarea materialului vegetal în parcelele afectate de abandon sau subpășunat.
1.1.3. Menținerea condițiilor favorabile pentru speciile dependente de habitate de pajiști	<p>Activități de management:</p> <ul style="list-style-type: none"> -patrulări, avizări de proiecte, informare-conștientizare -promovarea și de susținerea fermierilor în vederea încurajării pășunatului cu bovine și cabaline. -Inițierea și sprijinirea de programe și proiecte pentru realizarea de studii pentru stabilirea capacității de suport a pajiștilor și promovarea rezultatelor acestora la nivelul autorităților locale -Inițierea și sprijinirea de programe și proiecte pentru izolarea stâlpilor de întindere și a stâlpilor comutatori <p>Măsuri specifice:</p> <p>Vezi fișele habitatelor: 6410, 6440, 6510, 6430, 3260, 6150, 6190, 6210, 6230, 6520, 8220, 6240</p> <p>Vezi fișele speciilor: <i>Dicranum viride</i>, <i>Meesia longiseta</i>, <i>Angelica palustris</i>, <i>Ligularia</i></p>

[Handwritten signature]

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și arile naturale protejate anexe

Direcții de management (definite în Planul operațional)	Activități și măsuri specifice
	<p><i>sibirica, Cypripedium calceolus, Campanula serrata, Iris aphylla ssp. Hungarica, Tozzia carpathica, Arnica montana, Carex chordorrhiza, Cephalaria radiata, Lycopodium complanatum, Rhinolophus ferrumequinum, Myotis blythii, Miniopterus schreibersi, Bombina variegata, Lycaena dispar, Pholidoptera transsylvanica, Păsări de pajști.</i></p>
<p>1.1.4. Menținerea suprafețelor și a stării de conservare a habitatelor de mlaștini și turbării luând în considerare și procesele naturale</p>	<p>Activități de management:</p> <ul style="list-style-type: none"> -patrulări, avizări de proiecte, informare-conștientizare -Inițierea și sprijinirea de programe și proiecte pentru delimitare în teren a rezervațiilor desemnate pentru habitate de mlaștini. <p>Măsuri specifice:</p> <p>Vezi fișa habitatului: 7230, 7110, 7240, 91D0,</p>
<p>1.1.5. Refacerea habitatelor de turbării și mlaștini prin reconstrucții ecologice, dacă este cazul</p>	<p>Activități de management:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Inițierea și sprijinirea de programe și proiecte pentru lucrări de restaurare ecologică, acolo unde există canale de drenaj vechi, pentru a se permite un nivel mai ridicat al apei freactice și refacerea habitatelor de mlaștini și turbării.
<p>1.1.6. Menținerea habitatelor forestiere aflate în stare bună de conservare</p>	<p>Activități de management:</p> <ul style="list-style-type: none"> -patrulări, avizări de proiecte, informare-conștientizare

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Direcții de management (definite în Planul operațional)	Activități și măsuri specifice
	<p>- informarea proprietarilor / entităților care au elaborat amenajamentele silvice cu privire la armonizarea acestora cu prevederile Planului de Management</p> <p>Măsuri specifice:</p> <p>Vezi fișele habitatelor: 9110, 9130, 91V0, 9410, 9170, 9180, 91Y0, 9420</p>
1.1.7. Refacerea stării de conservare pentru habitatele forestiere cu stare de conservare nefavorabilă	<p>Activități de management:</p> <p>-Inițierea și sprijinirea de programe și proiecte pentru delimitarea de subparcele separate, în cadrul parcelelor silvice cu aniniș și stabilirea măsurilor de management forestier specifice</p>
1.1.8. Menținerea condițiilor favorabile pentru speciile dependente de habitate forestiere	<p>Activități de management:</p> <p>-patrulări, avizări de proiecte, informare-conștientizare</p> <p>-Inițierea și sprijinirea de programe și proiecte pentru amplasarea de instalații de limitare a accesului motorizat pe timpul iernii la minim 3 km de zonele de rotit ale Cocoșului de munte.</p> <p>-Inițierea și sprijinirea de programe și proiecte pentru amenajarea de zone de recreere astfel încât impactul negativ asupra speciilor să fie minim.</p> <p>Măsuri specifice:</p>

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și arile naturale protejate anexe

Direcții de management (definite în Planul operațional)	Activități și măsuri specifice
1.1.9. Reducere a pagubelor produse culturilor agricole și animalelor domestice, de către carnivore mari și alte specii de faună sălbatică.	<p>Vezi fișele habitatelor: 9110, 9130, 91V0, 91V0, 9410, 9170, 9180, 91Y0, 9420</p> <p>Vezi fișele speciilor:</p> <p><i>Galanthus nivalis</i>, <i>Lycopodium annotinum</i>, <i>Lycopodium clavatum</i>, <i>Barbastella barbastellus</i>, <i>Myotis myotis</i>, <i>Canis lupus</i>, <i>Ursus arctos</i>, <i>Lynx lynx</i>, <i>Triturus cristatus</i>, <i>Bombina variegata</i>, <i>Triturus montandoni</i>, <i>Euphydryas maturna</i>, <i>Callimorpha quadripunctaria</i>, <i>Lucanus cervus</i>, <i>Osmoderma eremita</i>, <i>Cucujus cinnaberinus</i>, <i>Rosalia alpina</i>, <i>Cerambyx cerdo</i>, <i>Carabus hampei</i>, <i>Nymphalis vaualbum</i>, Păsări de pădure.</p>
	<p>Activități de management:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Inițierea și sprijinirea de programe și proiecte pentru elaborarea unui ghid practic de management a terenurilor în vederea reducerii pagubelor cauzate de carnivore mari -diseminarea ghidului în comunități -Sprijinirea crescătorilor de animale pentru obținerea de compensații în cazul pagubelor provocate de carnivore mari în șeptel -Sprijinirea proprietarilor de teren pentru obținerea de compensații în cazul pagubelor provocate de faună în culturile agricole -Inițierea și sprijinirea de programe și proiecte pentru acordarea unor subvenții pentru achiziționarea de garduri electrice -încheierea de parteneriate cu administratorii de fond forestier, administratorii de

Planul de management al Parcului Natural Defileul Mureșului Superior și ariile naturale protejate anexe

Direcții de management (definite în Planul operațional)	Activități și măsuri specifice
	<p>fonduri cinegetice și proprietarii de terenuri pentru menținerea arborilor fructiferi sălbatici din fond forestier și de pe pajști și pentru promovarea plantărilor cu puieți din aceste specii, ca arbori izolați.</p> <p>-Plantarea de arbori din specii fructifere sălbatice și domestice autohtone, ca arbori izolați pe pajști și liziere, cât mai departe de limita intravilanului.</p>
<p>1.1.10. Reglementarea activităților cinegetice și piscicole astfel încât să se asigure condițiile pentru conservarea speciilor de interes conservativ</p>	<p>Activități de management:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Patrulări, avizări de proiecte, informare-conștientizare -Încheierea de parteneriate cu administratorii de fond cinegetic și/sau piscicol, pentru colaborare în vederea identificării, cartării și supravegherii zonelor unde au fost găsite lațuri, capcane și semne de braconaj. -Inițierea și sprijinirea de programe și proiecte pentru eradicarea speciilor de pești invazive din brațele moarte ale Mureșului în cel mai scurt timp posibil. -În perioada de reproducere a loștriței (aprilie-mai) este necesară păzirea acelor locuri unde se reproduce specia. Aceste locuri se pot schimba de la an la an, din acest motiv este necesară identificarea anuală a acestora. -Colaborare cu administratorii de fonduri cinegetice pentru protecția activă a cuiburilor cunoscute împotriva activităților cu posibil impact negativ: colectare

[Handwritten signature]